

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

Příprava policistů ke zvládnutí krizových situací

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí diplomové práce:
JUDr. Viktor Půčala

Vypracoval:
Bc. Pavel Ausfíř

BRNO 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: „Příprava policistů ke zvládnutí krizových situací“ vypracoval samostatně a použil jen literaturu uvedenou v seznamu literatury.

Havlíčkův Brod 15. 3. 2009

.....
Bc. Pavel Ausfíř

Poděkování

Děkuji panu JUDr. Viktoru Půčalovi za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé diplomové práce.

Také bych chtěl poděkovat své manželce Janě Ausficirové za morální podporu a pomoc, kterou mi poskytla při zpracování mé diplomové práce, a které si nesmírně vážím.

.....

Bc. Pavel Ausfíř

OBSAH

Úvod	5
1. Krizová situace	7
2. Specifikace krizových situací	10
3. Psychologická příprava pro zvládnání krizové situace	21
4. Činitelé střetnutí	25
5. Některá základní specifikace policejních úkonů:	28
5.1 Přístup k objektům a jejich prohledávání	28
5.2 Podezřelé a ozbrojené osoby	30
5.3 Zastavování motorových vozidel	32
5.4 Poutání podezřelých osob	36
6. Průzkum k připravenosti zvládnání krizových situací	44
6.1 Stanovení cílů	44
6.2 Problémy (P) a výzkumné hypotézy (H)	44
6.3 Charakteristiky zkoumaného vzorku	45
6.4 Metodologie pedagogického výzkumu	46
6.5 Výzkumná data a výsledky	47
Závěr	57
Resumé	59
Anotace	60
Seznam použité literatury	61
Odkazový a poznámkový aparát	63
Seznam příloh	66

Úvod

Proč právě téma Příprava policistů ke zvládnání krizových situací? Tato problematika upoutává mou pozornost už proto, že se netýká jen určité skupiny lidí, ale v konečném důsledku všech osob v České republice. V situaci, kdy bude kdokoli z nás potřebovat pomoc Policie České republiky, budeme nuceni spoléhat na určitou profesionalitu ze stran strážců zákona. Toto téma, v této formě, však není tématem diskutovaným ze stran sociologů, psychologů, ekonomů a pedagogů. Jedná se však o téma aktuální, zvláště v dnešní době, kdy trestná činnost a brutalita provedení těchto zavrženíhodných skutků se stává každodenním v životě občanů naší společnosti.

„Prosazování a ochrana zákona je rizikové povolání, které vyžaduje konstantní profesionalitu a špičkovou připravenost. V důsledků různých úrazů odchází den co den z výkonu služby kolem 130 policistů. Více než polovina těchto úrazů je spojena s výkonem služby a vznikla při zákrocích policistů proti pachatelům trestné činnosti, nebo při záchranářských pracích“. /1/(Náchodský 1993:3) V současnosti, se dle mého názoru Policie České republiky nachází, pokud to tak mohu nazvat, ve válečném stavu. Vždyť od roku 1990 do konce kalendářního roku 2006 zemřelo na ulicích 88 policistů. Z tohoto celkového počtu 85 mužů a 3 ženy. Je zde patrný rapidní vzestup těchto počtů jelikož od měsíce ledna 1992 do konce roku 1998 zemřelo během výkonu služby 26 policistů. Bohužel, i v posledních letech tyto počty neustále rostou. Těchto policistů je jen o malý počet méně, než padlých českých vojáků ve válečných konfliktech světa od roku 1990.

Cílem této práce není jen způsob řešení zvládnání krizových situací, ale snaží se také odpovědět na otázky které si většina policistů neklade: Jsem vycvičen na takovéto situace? Jsem schopen je psychicky unést? Jsem dobře připraven na to, abych splnil úkol kladený na poloosu při ochraně života a zdraví a jiným lidem pomohl?

K danému tématu jsem zvolil:

1. dostupnou českou i zahraniční literaturu
2. platné zákony
3. časopiseckou literaturu

V této práci se zaměřuji na jeden z obecně základních problémů složky Policie České republiky, který jsem nazval: Příprava policistů ke zvládnání krizových situací.

Jsem si vědom toho, že se jedná o příliš obecnou formulaci, která je mnohostranně

podmíněna, a proto jsem ji rozdělil do níže uvedených kapitol, jež jsou snadněji přístupné detailnímu zkoumání. V první kapitole se věnuji tomu, co je krizová situace. Ve druhé kapitole její specifikaci, tedy rozdílnému pohledu ze strany psychologie, soc. pedagogiky nebo samotných policistů. V třetí kapitole poukazují na samotnou psychologickou přípravu pro zvládání krizových situací. Čtvrtá kapitola je věnována samotným faktorům různých střetnutí. Pátá kapitola je věnována specifikaci policejních úkonů, jako je přístup k objektům, zastavování motorových vozidel, podezřelé a ozbrojené osoby a jejich poutání, což jsou jedny z nejfrekventovanějších úkonů drtivé většiny policistů. Šestá kapitola se zabývá samotným průzkumem k připravenosti zvládání krizových situací. V závěru se vracím k cílům a pracovním hypotézám jejichž realizace v praxi by mohla pomoci alespoň částečně řešit zkoumané problémy.

1. Krizová situace

Krizová situace je v současnosti stále častěji a běžněji užívaný pojem. Jinak na tento pojem nahlíží psychologie, jinak sociologie a jinak na ni nahlíží laická veřejnost.

Z hlediska psychologie se na pojem krizová situace můžeme dívat jako na způsob řešení problémů. „- Problémová je situace, která vyžaduje řešení, protože je to situace určitým způsobem nežádoucí nebo vybízející k hledání odpovědi.

- Možnosti třídění problémových situací: - teoretické
 - - praktické: - praktické problémy každodenního života
 - - praktické problémy vyššího řádu (složitě krizové situace)“. /2/(Nakonečný 2004:306)

Při tomto je možné se pozastavit i nad samotným pojmem situace, který je charakterizován takto:“ Vyjadřuje to, co se děje v okolí subjektu, stav vnějšího prostředí, vnější okolnosti či poměry, avšak nikoli v jejich objektivních fyzických charakteristikách, nýbrž v jejich subjektivně psychickém „zpracování“. Je však nutno rozlišit trvalejší a aktuální situace.“ /3/(Nakonečný 2004:85)

Z hlediska sociální pedagogiky, pokud navážeme na pojem situace, její charakteristiku snad nejlépe vystihl Kraus: „Životní situace vystupuje v sociální pedagogice jako zásadní prvek. V průběhu života se člověk dostává do životních situací běžných, ale také tzv. náročných. Z psychologie víme, že se jedná o situace konfliktní, frustrující, stresující.“ /4/(Kraus 2001:145)

Který dále pokračuje tímto: „Život jedince je řetězec nepřeborného množství situací. Žádná situace není zcela izolovaná, ale souvisí s ostatními situacemi, které člověk prožívá. Ty jsou součástí veškerého životního dění.“ /5/(Kraus 2001:144)

Samotným předělem, který nás však vrací ke krizové situaci je vlastní vnímání životní situace, do které se člověk dostal. Může jí chápat ze dvou hledisek:

1. „v objektivním, respektive kulturním a sociálním významu
2. v subjektivním, respektive individuálním smyslu jako percepce a interpretace nějaké situace jedincem, který se v ní nachází“. /6/(Kraus 2001:143)

Kraus samotný dále upřesňuje: „Posouzení krizové situace je záležitost značně subjektivní a záleží přitom na síle a vnitřní odolnosti jedince. /7/(Kraus 2008:143)

Krizová situace z pohledu, který mě nejvíce zaujal, je z pohledu samotného policisty.

Zde můžeme charakterizovat, že:

„Jde o momenty, vyvolávající značné psychické napětí, které se výrazně promítají do našeho chování. Takový konfrontační jev s sebou obvykle nese některé typické znaky. Z hlediska souvislosti s výkonem policejní služby si uveďme alespoň ty nejvýznamnější:

- nutnost bezodkladně a adekvátně řešit věci pod časovým stresem a tíhou odpovědnosti
- konání ozbrojené nebo vysoce agresivní osoby
- přítomnost vysokého nebezpečí jako je smrt, újma na zdraví

Právě přítomný příslušník PČR je, dle katalogového souboru typových činností, odpovědný za velení a koordinaci celé akce až do jejího vyřešení, nebo do okamžiku předání jiným kompetentním složkám či specialistům“. /8/(Černý 2006:7)

Můžeme zde po přečtení shora uvedeného bez jakéhokoliv ostychu jasně říci, že krize není nemoc. „Je to normální reakce na nenormální situaci“. /9/(Špatenková 2004:17)

Dle Černého, se jeví, jako nejpravděpodobnější typy konkrétních krizových situací pro zakročující policisty tyto: „agresivní, příp. ozbrojená osoba (ohrožující policisty nebo jiné osoby)

- sebevrah ohrožující pouze sebe, nebo i své okolí
- osoba pod vlivem drog či alkoholu
- duševně nemocná osoba“. /10/(Černý 2006:8)

S tímto názorem si dovoluji nesouhlasit, neboť z mnou provedeného výzkumu vyplývá, že nejpravděpodobnější typy krizových situací jsou: napadení policisty pachatelem, ohrožení života a zdraví a dosud policistou neřešená situace. Policisté zde pojem krizová situace ztotožňují s pojmy konfliktní, nebo riziková situace.

Cíle, kterými může policista řešit krizovou situaci jsou, dle Černého:

- „ - odvrácení bezprostředního násilí
- příprava k neodkladnému zákroku
- shromažďování informací
- zakonzervování dosavadní situace“. /11/(Černý 2006:9)

S těmito jeho cíly, pro řešení krizové situace, částečně souhlasím, kdy souhlas vyjadřuji s prvními třemi body.

Současně s tímto zde můžeme vyslovit i určité požadavky, které jsou na zasahujícího policistu kladeny. Zde bych opětovně souhlasil s Černým a jeho charakteristikou:

„Požadavky na policistu:

- zvládat stres
- soustředit se
- komunikovat a naslouchat
- pozorovat
- umět se přizpůsobit, improvizovat“. /12/(Černý 2006:9)

V případě nezájmu zda policisté jsou schopni zvládat krizové situace může dojít ke zvýšené dráždivosti a vznětlivosti policisty v krizové situaci. „Dráždivost a vznětlivost si můžeme představit jako gumu u praku. Napíná se až do určitého bodu, a pak nastane okamžik, kdy už nepruží, ale praskne. Velmi často se objevuje i jakási nastraženost a neustálý pocit ohrožení vůči okolí, dokonce vůči těm nejbližším osobám“. /13/(Cimický, 1995:38)

2.Specifikace krizových situací

Pro začátek několik náhodných příkladů z policejní praxe:

Zastřelení policisty: „Policista reagoval na tiché poplašné zařízení místního klenotnictví, které již několikrát před tím vyvolalo planý poplach. Po vstupu do klenotnictví zde přistihl zloděje a ten po něm vystřelil z revolveru ráže 38 Spl a zasáhl policistu do hlavy. Smrt nastala okamžitě. Útočník byl zadržen posilami v bezprostřední blízkosti klenotnictví“. /14/(Remsberg 2001:12)

„Policista společně se svým kolegou reagoval na volání na tísňovou linku z rodinné rozepře v jednom místním rodinném domě. Když policista přistoupil ke dveřím, objevil se v nich subjekt, který střelil policistu do prsou brokovnicí. Poté se subjekt zabarikádoval v domě, kde se vzdal až po vyjednávání“. /15/(Remsberg 2001:12)

Policisté hlídky PMJ reagovali na volání na tísňovou linku z náměstí, že se zde pohybuje muž, který zde okradl jednu osobu, prodávající ve stánku zboží. Po příjezdu na místo policisté zjistili popis pachatele a také číslo tramvaje, kterou odjel. Vyjeli za tramvaj, která již opustila náměstí. Tuto předjeli a zastavili u další tramvajové zastávky. Po jejím zastavení na uvedené zastávce uviděli muže, který odpovídal popisu zloděje. Proto vešel jeden z policistů předními a druhý prostředními dveřmi. Zde pachatele okamžitě reagoval a na prvního policistu zahájil střelbu ze své, nelegálně držené zbraně. Policistu na místě usmrtil. Na druhého policistu začal střílet takřka okamžitě, po zásahu prvního. Tento utrpěl těžká zranění. Tehdy celostátně hledaný pachatel při přestřelce s druhým policistou zahynul.

Ve Slezsku se vracel služebním vozidlem ze služební porady na krajské správě vedoucí referátu cizinecké policie. Při projíždění jedním z lesů si všiml několika mužů, kteří se na lesní cestě převlékali do vojenských maskáčů a kukel. Byť byl sám, zastavil nedaleko služební vozidlo v civilním provedení a snažil se osoby, které se v tu dobu připravovali na loupežné přepadení pobočky nedaleké pošty, zadržet. Přesile pachatelů se jej však podařilo odzbrojit a následně byl tento policista, již spoután, popraven několika výstřely ze samopalů do zad.

Při rutinní silniční kontrole bylo zjištěno, že řidič vozidla, toto řídí, ač před jízdou požil alkohol. Navíc bylo zjištěno, že tento muž má již uložen zákaz řízení motorových vozidel za řízení pod vlivem alkoholu. S mužem bylo na tamním obvodním

oddělení sepsán záznam o přestupku, kdy se odmítl podrobit lékařskému vyšetření spojeného s odběrem krve, nebo moče. Poté, co mu byla další jízda zakázána opustil tamní oddělení a vydal se k domovu. Policisty znal a bydlet asi 15 minut pěší chůze od oddělení policie. Na toto oddělení se vrátil, ale to již byl ozbrojen loveckou brokovnicí. Poté co mu jeden z policistů otevřel vstupní dveře, namířil na něj brokovnicí, jejíž hlaveň však policista stačil srazit směrem k zemi. Muž vystřelil a policistovi z bezprostřední blízkosti téměř ustřelil nohu pod pravým kolenem. V tuto dobu již ke dveřím spěchal druhý z policistů, který byl na oddělení přítomen. Pachatel zraněného policistu zvedl a použil jej jako lidský štít. Poté, co vystřílel všechny náboje z brokového automatu se policistovi vzdal. Jen díky bleskovému zákroku vozidla rychlé záchranné pomoci, které v tu dobu městečkem projíždělo se podařilo policistu udržet při životě, přičemž se okamžitě podrobil cca šestihodinové operaci, která mu zachránila život.

K tomuto se přidává výpověď jednoho z policistů, který přežil v roce 2001 masakr v Protivíně. On sám je toho názoru, že se podruhé narodil dne 17.4.2001. Na otázku, co mu dodnes z tohoto incidentu utkvělo v paměti M. Páral odpověděl: „Už se asi nikdy nezbavím vzpomínky na hlaveň pistole, kterou mi mířil na hlavu“. Nic jiného, k dnes již proběhlému zákroku říci nechtěl. Je to však jeden z policistů, který se i po tak otřesném zážitku vrátil do služby.

Tyto uvedené případy z praxe dokumentují neustále se zvyšující brutalitu a agresivitu pachatelů. Na druhé straně však jasně signalizují nedostatečnou připravenost policistů na služební zákroky určitého typu. Zde je potřeba také říci, že stát, který je zaměstnavatelem policistů, tedy Česká republika, kromě nevysokého vdovského a sirotčího důchodu se o pozůstalé po policistech zahynulých ve službě již nestará. Byl učiněn zatím jediný a dá se říci revoluční krok. Tím bylo zřízení Nadace policistů a hasičů pro vzájemnou pomoc v tísni. Jedná se však o dobrovolné příspěvky samotných policistů a hasičů. Tito ze solidarity k padlým kolegům vyberou na příspěvcích přes milion korun ročně. Je to asi třetina toho, co se nadaci podaří sehnat přes různé sponzory. Motto této nadace je současně citátem Francois Duc de la Rochefoucauld: „Všichni máme dostatek síly, abychom unesli neštěstí druhých“. Mnoho policistů si totiž klade otázku, která působí i jako psychologická brzda. Tím je, zdali bude jejich rodina zabezpečena v případě jejich zranění s trvalými následky, či jejich smrti. Zřízení této nadace bylo alespoň malou jiskrou, která jim dala naději. Ne zrovna málo policistů

si sami pro sebe podotklo, že přece ve službě státu nepoloží život, když v důsledku tohoto bude trpět jejich rodina, která zůstane nezabezpečená.

Zde si dovolím částečně vrátit a podotknout, že i když se jeví definice krizové situace rozdílně z hlediska psychologie, nebo sociální pedagogiky, či jiných vědních disciplín, všechny se ve své podstatě shodují v jejím rozdělení na jednotlivé fáze, i když názvy těchto fází mohou být rozdílné. Jedná se o fáze:“

1. vývojové – v důsledku očekávaných změn...
2. situační – vyvolány silnými stresory, ohrožující pocit bezpečí, zdraví a mnohdy i samotný život...
3. kumulované – pokud jedinec ustoupil od řešení vývojové“... /16/(Špatenková 2004:23)

Z pohledu krizových situací pro policisty Policie České republiky si dovolím tvrdit, že se jedná o fáze situační krizové situace. Krizové situace lze považovat za extratempolární – tedy: “pojíjí se k jakémukoli životnímu stádiu“. /17/(Špatenková 2004:23) Samotné zvládnání krizové situace záleží nejvíce na individuálních vlastnostech jedince. Zde toto zvládnání ovlivňuje řada různých determinantů. Jedná se o věk, zdravotní stav, pohlaví, životní situaci, psychický momentální stav, sociální oporu, nebo také připravenost na ně. Pro vyrovnávání se z krizovou situací je možné volit efektivní strategii. Efektivní strategie se může skládat z: „

- aktivního přístupu k situaci a hledání informací,
- ventilování pozitivních a negativních emocí,
- aktivní hledání pomoci u jiných
- rozdělení situace na části a jejich postupné řešení,
- aktivní vyrovnávání se z emocemi a problémy nebo jejich akceptování v případě, že je není možné změnit, ...
- základy sebedůvěry a důvěry k jiným lidem, naděje, že je možné krizi překonat“. / 18/(Špatenková 2004:37)

Samozřejmě také nemůžeme zapomenout na následné způsoby zvládnání krizové situace. Sami policisté uvádějí, že způsoby zvládnání jsou pro ně zcela jiné, tedy alespoň z jejich pohledu. V pořadí 1-25 uvádí různé způsoby, z nichž vybírám: „

1. pomáhá mi humor
2. dokážu si poradit sám

8. poradím se z kolegy
10. záměrně se vyhýbám zdroji
13. skrývám vše před okolím
15. poradím se s nadřízeným
23. předpokládám, že ostatní na mě budou brát ohled
24. navštívím odborníka“. /19/(Bogrová 2008:13)

„Dále je třeba si uvědomit, že 66 procent policistů přišlo o život jako uniformovaní ve hlídce, nebo v hlídkovém voze, v městské nebo předměstské oblasti. Více než 60 procent bylo ve věku 25 – 40 let s průměrnou délkou služby nad 5 let, přičemž méně než 13 procent pracovalo u Policie České republiky 1 rok. Dále je třeba zdůraznit, že 27 procent policistů přišlo o život při vzájemném střetnutí za použití střelných zbraní, když znali své útočníky a dopustili se nedostatečné ostražitosti při taktických zásadách zákroku. Způsob myšlení zde však musí být dán specifikací řešeného úkolu“. /20/ (Náchodský 1993:21)

Zde je nutné, v závislosti na shora uvedeném, podotknout, že kterýkoliv policista bude muset během zlomku vteřiny rozhodnout o životě a smrti jiné osoby. Tento skutek je nevratný, a i když by si to policista přál, zpět vzít nejde. I když zde, obrazně řečeno, má pravomoc, kterou v České republice nemá hlava tohoto státu, je při tomto vázán, na rozdíl od pachatelů nejrůznějších trestných činů zákony.

Je třeba si také uvědomovat, že policista nepoužívá a ani nemůže použít střelnou zbraň svévolně. Zde můžeme hovořit o oprávnění k použití různých prostředků. Konkrétně hovoříme o ust. **§51, zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky**, ve znění pozdějších předpisů, který hovoří o obecných ustanoveních.

§51 Obecná ustanovení

„Policista je oprávněn použit při zákroku donucovací prostředek a zbraň, k jejichž používání byl vycvičen“.

Policista při výkonu své pravomoci je oprávněn použít střelnou zbraň, za podmínek uvedených v ust. §56, zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, který hovoří o použití zbraně.

§56 Použití zbraně

- 1) Policista je oprávněn použít zbraň
 - a) v nutné obraně nebo krajní nouzi,

- b) jestliže se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, na jeho výzvu nevzdá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt,
 - c) aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem, zadržet,
 - d) nelze-li jinak překonat aktivní odpor směřující ke zmaření jeho závažného zákroku,
 - e) aby odvrátil násilný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt anebo prostor,
 - f) nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život nebo zdraví osob a na opětovnou výzvu nebo znamení dané podle jiného právního předpisu nezastaví,
 - g) jestliže osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozba namířenou střelnou zbraní nebo varovný výstřel, neuposlechne příkazu policisty směřujícího k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby, nebo
 - h) ke zneškodnění zvířete ohrožujícího život nebo zdraví osoby.
- 2) Použití zbraně v případech uvedených v odstavci 1 písm. a) až f) je přípustné pouze za podmínky, že použití donucovacího prostředku by bylo zřejmě neúčinné.
- 3) Před použitím zbraně v případech uvedených v odstavci 1 písm. a) až e) je policista povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání, s výstrahou, že bude použito zbraně. Od výzvy s výstrahou lze upustit v případě, že je ohrožen život nebo zdraví policisty nebo jiné osoby a zákrok nesnese odkladu.
- 4) Při použití zbraně je policista povinen dbát nutné opatrnosti, zejména neohrozit život jiných osob a co nejvíce šetřit život osoby, proti níž zákrok směřuje.
- 5) Zbraní podle této hlavy se rozumí zbraň střelná včetně střeliva a doplňků zbraně, vyjma vrhacího prostředku majícího povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky, dále zbraň bodná a sečná, výbušnina, speciální výbušný předmět, průlomový pyrotechnický prostředek a speciální náloživo.

Tento zákon nerozlišuje mezi zbraní služební, nebo zbraní soukromě drženou.

Z tohoto důvodu, i v době mimo službu je policista oprávněn použít i soukromou zbraň a to za dodržení podmínek shora uvedeného paragrafového znění zákona o Policii České republiky.

Zde je zcela jasně dáno, že policista v rámci nutné obrany postupuje v souladu s **ust. § 13 trestního zákona** „Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útok na zájem chráněný tímto zákonem, není trestným činem. Nejde o nutnou obranu, byla-li obraně zřejmě nepřiměřená způsobu útoku“. Rovněž tak je zcela zřejmé, že oprávněné použití zbraně, není trestným činem, pokud je postupováno v souladu s **ust. § 15 trestního zákona** „Trestný čin nespáchá, kdo použije zbraně v mezích zmocnění příslušných zákonných předpisů“. Případně v krajní nouzi, v souladu s **ust. § 14 trestního zákona** „Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému tímto zákonem, není trestným činem. Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil“.

Pro dokreslení vyvíjení se právního stanoviska můžeme vzít v potaz rozhodnutí Nejvyššího soudu z roku 1958, kterým bylo konstatováno, že...“Podmínkou nutné obrany není ta okolnost, že nebylo možno vyhnout se útoku jinak, např. útekem, nebo přivoláním bezpečnostních orgánů... V danou dobu toto, dle mého názoru bylo zcela revolučním krokem, který i „normálnímu“ občanu sděloval, že jeho první povinností, je-li napaden, není útek, ale zcela logicky obrana“. /21/(Havel 1995:39) I tehdy však jednotliví policisté, kteří zakročovali proti nejrůznějším pachatelům trestné činnosti postupovali podle tehdy platného zákona a to z úřední povinnosti.

Zde nelze jinak než poukázat na výzbroj policistů Policie České republiky, alespoň těch, které lidé „běžně“ potkávají na ulicích měst.

Policisté na základních útvech Policie České republiky v současnosti používají „nově“ zavedenou zbraň a to ČZ 75 D Compact. Tiskem v dřívější době proběhly zprávy o vadách této pistole. Také proběhly úvahy o výběru zbraně jiného, než tuzemského výrobce (Glock, Walther, Heckler Koch, Sig Sauer). Přes všechny možné úvahy je dnes pistole ČZ 75 D Compact standartní služební zbraní. Jedná se o kompaktní zbraň, která je vhodná i pro skryté nošení. Ráže zbraně je zcela dostačující pro potřeby použití policistů. Ovládací prvek zbraně jako je záchyť závěru, je vhodně

řešen a je dobře ovladatelný. Páka vypouštění kohoutu na těle zbraně vyžaduje použití větší síly pro vypuštění kohoutu zbraně do tzv. střelecké pohotovosti. Použití větší síly není na závadu, neboť se tímto eliminuje riziko nechtěného vypuštění koutu. Kámen úrazu je však v natahování závěru, neboť v pistoli je použita plochá vratná pružina, která se svým již tak výrazným odporem, společně s odporem bicí pružiny vyžaduje nadměrně velkou sílu při natahování závěru. Zvláště většina žen má problém zbraň ovládat a dynamické razantní pohyby závěrem při taseň zbraně s jejím nabitím, nebo při odstraňování závady jsou pro ně skoro nedosažitelné. Při suchém nácviku natahování závěru jsou rozedřené ruce takřka pravidlem. Zde však můžeme říci, že pokud by měl policista v krizové situaci zbraň vytasit ze služebního pouzdra a zbraň natáhnout, je velká pravděpodobnost (u žen téměř stoprocentní), že se mu tento úkon nemusí podařit a to právě díky zmiňované extrémní síle pružiny. Osobně jsem s pistolí střelecky spokojen a to vzhledem k dobrému úchopu, díky vybrání rukojeti a pryžovým střípkám, chování zbraně při střelbě, střeleckou kapacitou a nízkou hmotností.

Vzhledem ke shora popsaným skutečnostem vyplývá značný důraz na výcvik policistů při zacházení se zbraní. Tento výcvik by měl dosáhnout až na úroveň stereotypu a tedy podvědomého použití zbraně, resp. hrozby střelnou zbraní. Mnohdy se lze setkat s policisty, kteří mají při poměrně náročných řešených služebních zákrocích styl „Dempsey a Mekepeacová“, což je sice efektivní, ale pouze pro akční filmy. Reálně jsou rizikem pro další policisty, kteří se na zákroku podílí.

Policista má také celou řadu jiných možností, než použití zbraně, neboť tento čin je dá se říci zcela mezním. Jedná se o použití donucovacích prostředků, kdy policista může použít oprávnění mu dané zákonem č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Jedná se konkrétně o **ust. § 52**.

§52 Donucovacími prostředky jsou

- a) hmaty, chvaty, údery a kopy,
- b) slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,
- c) obušek a jiný úderný prostředek

- d) vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky,
- e) vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně podle §56 odst.5,
- f) zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla,
- g) vytlačování vozidlem,
- h) vytlačování štítem,
- i) vytlačování koněm,
- j) služební pes,
- k) vodní stříkač,
- l) zásahová výbuška,
- m) úder střelnou zbraní,
- n) hrozba namířenou střelnou zbraní,
- o) varovný výstřel,
- p) pouta,
- q) prostředek k zamezení prostorové orientace.

Zde nesmíme opomenout na ust. § 53 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

§53 Obecné podmínky použití donucovacího prostředku

- 1) Policista je oprávněn použít donucovací prostředek k ochraně bezpečnosti své osoby, jiné osoby nebo majetku anebo k ochraně veřejného pořádku.
- 2) Před použitím donucovacího prostředku je policista povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání, s výstrahou, že bude použito donucovacích prostředků. To neplatí v případě použití prostředku k zabránění odjezdu vozidla. Od výzvy s výstrahou lze upustit v případě, že je ohrožen život nebo zdraví osoby a zákrok nesnese odkladu.
- 3) Policista je oprávněn použít donucovací prostředek, který
 - a) umožní dosažení účelu sledovaného zákrokem a
 - b) je nezbytný k překonání odporu nebo útoku osoby, proti níž zakročuje.

- 4) Elektrický donucovací prostředek je policista oprávněn použít pouze, pokud by použití jiného donucovacího prostředku zjevně nebylo dostatečné k dosažení účelu sledovaného zákroku.
- 5) Policista při použití donucovacího prostředku dbá na to, aby nezpůsobil osobě újmu zřejmě nepřiměřenou povaze a nebezpečnosti jejího protiprávního jednání.

Současně s tímto nelze nepřipomenout také přiměřenost postupu při použití donucovacích prostředků, nebo zbraně. Toto je konkrétně definováno v ust. §11 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

§11 Přiměřenost postupu

Policista a zaměstnanec policie jsou povinni

- a) dbát, aby žádné osobě v důsledku jejich postupu nevznikla bezdůvodná újma,
- b) dbát, aby jejich rozhodnutím neprovést úkon nevznikla osobám, jejichž bezpečnost je ohrožena, bezdůvodná újma,
- c) postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nebo osob nezúčastněných nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem.

Pokud bychom se však vrátili k shora uvedené citaci zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, musíme si také připomenout, že mezi pachateli trestných činů můžeme najít i ty, kteří jsou označováni jako nebezpeční.

„Nebezpečným pachatelem se rozumí:

1. Nebezpečný pachatel trestného činu, který je vymezen v ust. § 62 trestního zákona
2. Zvlášť nebezpečného recidivistu dle ust. § 41 trestního zákona
3. Pachatele závažného úmyslného trestného činu
4. Pachatele úmyslného trestného činu, o kterém je zjištěno, že je ozbrojen střelnou zbraní
5. Osoba, kterou policista podle jiných nepochybných okolností musí důvodně

pokládat za osobu obzvláště nebezpečnou pro stát, lidský život, nebo zdraví.

6. Vězeň na útěku
7. Osoba, která byla policistovi jeho nadřízeným, či příslušným orgánem výslovně označena“. /22/(Náchodský 1993:5)

„Taktiky pro chování v reálně nebezpečných situacích jsou rozděleny do dvou základních kategorií:

1. taktiky chování , které mohou předejít rizikovým situacím se snahou zamezit a vyloučit použití střelných zbraní.
2. taková jednání a chování, která umožňují a pomáhají policistovi „přežít“ za předpokladu, že se přes veškeré úsilí nepodařilo použití střelné zbraně ze strany útočníka zamezit“. /23/(Náchodský 1993:12)

Obě tyto kategorie vyžadují přípravu policistů daleko dříve, než se budou v reálně rizikové situaci pohybovat a muset použít střelnou zbraň při zákroku. Je zde nutné vytvořit vyvážený vztah mezi psychickou stabilitou, fyzickou zdatností, odborností, taktikou v pohybu, jednáním a chováním v rizikové situaci a sřeleckou dovedností. Úspěšnost nelze totiž zakládat na bezstarostnosti, důvěřivosti, a to vzhledem k tomu, že u většiny pachatelů závažné trestné činnosti lze předpokládat ilegální držení zbraně a její skryté nošení. Nelze také předpokládat slušné a zdvořilé chování. „Je třeba si uvědomit, že vycvičený a trénovaný policista má zpravidla větší sebedůvěru, je si vědom své připravenosti pro reálně rizikové situace a jeho kontrolované dovednosti mu mohou umožnit v případě potřeby vzniklé riziko minimalizovat a případné násilí hned zastavit a účinným způsobem eliminovat“. /24/(Náchodský 1993:13) Sebedůvěra je vlastnost, bez které se policista neobejde. Přílišná sebedůvěra je zde však skutečným nepřítelem ve vztahu k přehlížení a podceňování reálného nebezpečí. „V zájmu nejen ochrany vlastního života a zdraví je nutné si uvědomovat, že jedinou zákonitostí je nemožnost anticipování konkrétního činu protivníka. Můžeme říci, že překvapivá napadení a přepady ze zálohy jsou těmi nejnebezpečnějšími způsoby ohrožení osobní integrity a to zvláště tehdy, pokud je v takovýchto případech použito střelných zbraní“. / 25/(Náchodský 1993:13) „Riziko ztráty života se ve své podstatě týká všech služebních zákroků, které musí policista v takovýchto případech použít. Z tohoto důvodu by

součástí přípravy do služby měla být racionální teoretickopraktická rekapitulace činností, které by musel policista uplatnit v případě, že by se do reálně nebezpečné situace dostal a byl by nucen proti útočníkovi použít střelné zbraně“. /26/(Náchodský 1993:14) Opětovně musím zdůraznit, že tomuto by se měla zcela logicky přizpůsobit poměrově i část služebních výcviků jednotlivých policistů, neboť již samotný stresový faktor, který vzniká při střetu s pachatelem , ve většině případů dokáže policistu paralyzovat a tento jedná podvědomě tak, jak byl intenzivním výcvikem naučen jednat.

Existuje mnoho osvědčených a v praxi vyzkoušených taktických postupů, zejména složek policie cizích států. Tyto však pro odlišnou právní úpravu nelze Policií České republiky použít.

3. Psychologická příprava pro krizové situace

Psychologická příprava na krizové situace je stále silně podceňovaným jevem. Do současné doby většinu nadřizených nezajímá, zda policisté jsou schopni v případech krizové situace ovládat, či regulovat svůj případný strach, kontrolovat, či řídit svou agresi a postupovat přiměřeně a to nejen v závislosti k ust. již citovaného § 11 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. V současnosti se neustále zvyšuje počet útoků se zbraní, kde je na předním místě použití nože proti policistovi. Můžeme se vžít do následující situace:

Vstoupíte do místnosti, např. restaurace a najednou se Vám před obličejem mihne nůž. Ten velice snadno upoutá vaši pozornost. Ve skutečnosti je však známkou toho, že nemáte všechen prostor před sebou dokonale pokrytý tak jak je potřeba, tedy nedostatečně jste se připravili na krizovou situaci, nedokázali jste ji naplánovat tak, jak by měla být naplánovaná. Z tohoto je zcela patrné, že když se již situace vyhrotí tak, že se tasí zbraně, bývají následky dost ošklivé. Nemocnice, s největší pravděpodobností vážná zranění, zmrzačení. Márnice, vězení. „Zločinec s citovými deficity, který je schopen zabít pro dvě stě korun se s ničím nevyrovnává. Pro něj to může být i docela sranda. Vzhledem k mimořádnosti takovéto situace se projevuje takřka u všech – šok z toho co se stalo. Následuje intrapersonální konflikt a věty v podvědomí: JÁ SLUŠNÝ ČLOVĚK JSEM ZABIL. Poté následují konflikty interpersonální TY JSI TEN, CO NĚKOHO ZRANIL, ZABIL“. /27/(Král 2007:44-47) Těchto případů je zaručeně méně v porovnání s těmi, kteří nic takového nezažili. Je zde však neustálá reálná hrozba toho, že policista bude nucen bránit jakýkoliv život, a to i za cenu života toho, kdo o něj usiluje.

„Každá situace, do které policisté vstupují při plnění svých služebních povinností a úkolů je konfliktní, nebo alespoň konfliktní potencionálně. V žádném případě však toto neznamená, že každá situace se musí řešit použitím násilí“. /28/(Černý 2007:2)

„Pokud však bude policista k situaci přistupovat jako k situaci nekonfliktní a vznikající konflikt včas nerozpozná, stane se pak velice často, že pro něj nekonfliktní

situace se stane situací, kdy mu půjde o život“. /29/(Černý 2007:3) „Sociálně obratný člověk dokáže navazovat kontakty, vést rozhovory, udržovat průběh interakce, přesvědčovat, měnit emocionální stavy druhých a dokonce měnit osobnost druhého. Dovede zkrátka na základě psychologicky správné analýzy situace zahrnující i obraz druhého člověka, partnera interakce, použít psychologicky adekvátní techniky, aby dosáhl svých záměrů. Jde tu o vědomě kontrolovanou modifikaci chování založenou na verbalizaci správné hypotézy o tom, co se děje, jakož i o rychlé a správné vyhodnocení zpětných vazeb z reakcí partnera interakce, umožňující eventuální korekce vlastní akce“. /30/(Nakonečný 2003:104-105)

Všeobecně však o záludnosti policejní profese ví každý déle sloužící policista své. K tomuto PhDr. Čírtková podotýká: „Nejen z psychologického hlediska můžeme říci, že použití zbraně s následkem smrti, či jiným závažným následkem, kdy válečné konflikty jsou tisíce kilometrů od nás vzdáleny, můžeme říci z pracovních důvodů, není pro většinu policistů událostí běžnou. Otřes psychiky tak lze pokládat za zcela normální jev“.

Na provedené služební úkony a zákroky policistů nelze pohlížet výhradně jako na „realizaci oprávnění policistů vůči osobám, ale jako na specifickou formu sociálního styku, který se sice odehrává v určitém zákonném rámci, ale uplatňují se v něm psychosociální zákonitosti. Služební činnost policisty na místě zásahu je na straně jedné natolik komplexní a na straně druhé tvořena tolika dílčími úkony, že její řízení musí probíhat na dvou úrovních: strategické a taktické“. /31/(Černý 2007:9) K tomuto dodávám úroveň třetí a tou je úroveň lidská.

Proto si zde krizové situace můžeme rozdělit do tří základních skupin:

1. „Extrémní, tedy nenormální situace – policista má problémy se svými zážitky z míst pracovat, nebo je zpracovávat. Konkrétně jde o zákroky na místě vražd, katastrof, velkých neštěstí.
2. Exponované situace – tyto jsou pro mentální zpracování policistou velice nesnadnou záležitost. Zde se prosazují individuální momenty. Tyto mohou odstartovat emocionální potíže, avšak nemusí také vyvolat žádné psychické problémy. Zde se může jednat o použití střelné zbraně policistou, smrt kolegy ve službě, tragické dopravní nehody.
3. Stresové, tedy náročné situace – zde je minimální riziko vážných psychických

odezev. Jedná se o jakési tíživé, stále živé vzpomínky na určité vypjaté situace. Jsou to především tzv. osobní pomníčky – výslechy dětských pachatelů, jízda se zapnutým majákem a následnou havárií.

Je také nutné si uvědomit, že stresující a traumatizující situace patří zcela neoddělitelně k výkonu policejní profese. Policisté se s nimi setkávají také tam, kde žádná odborná pomoc není. Zde však proti policistovi stojí i tzv. policejní mýtus: neprojevit slabost a pohnutí ani v situacích, které každým normálním člověkem zatřesou. „V souvislosti s náročnými životními situacemi se mluví o technikách vyrovnání se s nimi. Jsou známy techniky útočné, obranné a další... V náročných životních situacích jsou tyto techniky subjektivní záležitostí a člověk je používá víceméně intuitivně. V krizových situacích toho není schopen, techniky je mu třeba naordinovat. Navodíme je a postup řešení pak řídíme“. /32/(Kraus 2008:144)

Jednou z možností, která se jeví jako velice dobrá je psychologická příprava policistů ke zvládnání krizových situací metodou modelových situací. K tomuto jim přispívá služební příprava. „Služební příprava je souhrn výcvikových a vzdělávacích činností, jimiž se policista po celou dobu svého služebního poměru připravuje pro výkon služby. Základní zásadou je, že situace musí být reálné a ze skutečného života“. /33/(Šašek 2008:30-31) Tedy, pojmem-li to jinak, můžeme říci, že při výcviku je nutné získat praktické znalosti o tom, co bude pravděpodobně následovat. Obrovskou úlohu sehrává praxe. Čím je intenzivnější a delší, tím méně toto budeme pociťovat. Někdy je velice obtížné, aby napjatý, nebo vyděšený policista zahájil zákrok, tzn. provedl první pohyb, který zažene pocit strachu. I na takovéto situace je nutno policistu řádně připravit, tj. fyzicky vycvičit v tělocvičně a nacvičit schopnost ovládnání vlastní psychiky.

Modelové situace z didaktického hlediska můžeme rozlišovat na „tři rozdílné úrovně činnosti policisty: strategickou úroveň, taktickou úroveň a úroveň technickou. Pro tyto úrovně lze policisty připravovat jak izolovaně, tak lze jejich činnost komplexně rozložit“. /34/(Černý 2007:7) Strategii však nelze chápat jen jako reflexi na skutečnost. „Z hlediska účelnosti jde vždy o utlumení konfliktu, o předcházení vzniku násilí. Využívají postupy ke snižování agresivity osob, přičemž je jim poskytnut po výzvách čas k zanechání protiprávního jednání“. /35/(Nastoupil 1995:144)

Vzhledem k tomu, že v mnou provedeném výzkumu, na otázku, co rozumíte pod

pojmem krizová situace, policisté uvedli v 42,86% napadení pachatelem. Na druhém místě tj. 35,43% uvedli ohrožení života. Na třetím místě se 13,14% byla dosud neřešená situace, lze mít za to, že v rámci služební přípravy policistů je vhodné zařadit do jejich výcviku pro použití donucovacích prostředků (eventuálně zbraně) právě modelové situace.

Modelovou situací zde můžeme rozumět „vytvoření umělé situace, v níž jsou reprodukovány tytéž vztahy jako ve skutečnosti. Jejich zjednodušení a schematizace umožňuje analýzu (rozbor, vyhodnocení) situace“. /36/(Černý a kol. 2007:2) Jedná se o formu praktické výuky.

Cílem těchto modelových situací je využití takovéto situace k „rozvoji strategického myšlení policistů a k nácviku taktických postupů a realizaci technických dovedností ve specifických policejních situacích“. /37/(Černý a kol 2007:2)

Současně s tímto opětovně musím poukázat na ten fakt, že „každá situace, do které policista vstupuje při plnění služebních úkolů, je konfliktní nebo potencionálně konfliktní. V žádném případě to neznamena, aby každou situaci řešili použitím síly“. / 38/(Černý a kol 2007:2-3) V připravených modelových situacích policista již jedná pod větším psychickým tlakem a je nucen si vytvářet reálné podmínky pro zdárné řešení jakékoliv navozené situace. V případě vytváření modelových situací je vhodné připravit situace, ve kterých dochází k použití donucovacích prostředků nebo zbraně policistou. „Scénář takových situací předpokládá fyzický kontakt mezi policistou a osobou, proti které zasahuje. Z tohoto důvodu se jedná o nejnáročnější formu modelové situace. Když např. nacvičují odzbrojení a zadržení osádky vozidla za využití povelové techniky pod hrozbou zbraně, považují tuto situaci za reálnou a její řešení za účinné. Hrozba zbraní zde neznamena, že zbraň policisté použijí. Pohružka má odstrašující účinek. Má odradit osobu, aby zaútočila na policistu nebo jiné osoby. Zbraň je při hrozbě připravena k použití a bude použita, pokud osoba proti níž směřují výzvy, zaútočí na policistu či jiné osoby. Zcela jinou podstatu mají modelové situace, ve kterých dochází k fyzickému napadení policisty“. /39/(Černý a kol. 2007:2-4)

Modelovými situacemi, resp. Jejich nácvikem dochází k tomu, že policisté již takovouto situaci přestávají vnímat jako krizovou a jsou schopni reagovat klidněji, čímž se dá předejít případným excesům, které mohou mít katastrofální následky. K tomuto také pomáhá vizuální znalost agrese chování osoby, proti které policista zakročuje. Velmi nepřátelský člověk, který má úmysl útočit a tento úmysl převládá nad úmyslem ustoupit, bude mít s největší pravděpodobností pevně sevřená ústa, hlavu vysunutou

kupředu, stažené obočí, zúžené zornice a poněkud sinalou barvu kůže. Jestliže takto vyhlížející osoba má v ruce nůž, zcela jistě jej použije k útoku. Oproti tomu jestliže se začne pachatel bát, výraz jeho obličeje se změní, ústa se poněkud rozevřou a člověk vycení zuby, krk se stáhne dozadu, oči se doširoka rozevřou a pohled bude poněkud strnulý, pokožka mu začne růžovět a červenat. Takto vyhlížející pachatel ustoupí, pokud toto policisté budou znát a umožní mu to.

4. Faktory střetnutí.

Je však více než možné, že policista bude stát proti pachateli, či protivníkovi, který nebude chtít ustoupit. Zde je z pohledu policisty možné se setkat s třemi typy protivníků. Prvním z nich je tzv. veterán, což je člověk, který je již poznamenán tím, že prošel bojem na život a na smrt. On nevnáší do boje své ego, ale ani lidskost. Toto je protivník, který je nejnebezpečnější. Při střetu s ním, pakliže k němu dojde, vždy zůstávají vážné následky ať na jedné, nebo na druhé straně. Druhým z policistových protivníků může být tzv. drsňák. Takovýto protivník má potřebu si něco dokázat. Neví, kdy přestat. Je pro svou nevypočitatelnost nepříjemný a nebezpečný, protože je přesvědčen o tom, že musí za každou cenu vyhrát. Je to typ, který si např. po prohrané hospodské fackovačce zajde do svého auta, či domu pro pistoli. Třetím a posledním z případných protivníků stojících proti policistovi je tzv. frajer. Ten se vyznačuje tím, že např. vytasí nůž, protože si myslí, že mu policista úmyslně vážně ublíží. Když tomuto protivníkovi dá policista možnost jinou, než je vzájemné střetnutí, rád tuto nabídku přijme. Ať policisté chtějí, či ne, případný střet se odehrává v úplně jiném prostředí, než je tělocvična.

Zde je tedy nutné uvědomit si nejdůležitější **FAKTORY STŘETNUTÍ**.

Prvním z nich je vzdálenost. „Použití střelné zbraně je z 85 proc. uplatněno pod vzdálenost 6 metrů. Největší ztráty na lidských životech bývají však zapříčiněny střelbou ze vzdálenosti kratší než 3 metry, přičemž větší polovina z těchto střetnutí se odehrává ve vzdálenosti 1,5 metru, nebo na dotyk s ozbrojeným útočником. Proti výhodám útočnika je možno čelit pouze účinným krytím, vyšší rychlostí a přesností“. /40/(Náchodský 1993:15) „Bezpečnou vzdáleností lze považovat tu vzdálenost, na kterou policista stačí reagovat na případný útok, zejména při kontrolách osob“. /41/(Černý 2001:2)

Druhým faktorem je čas – doba. Vzájemná střetnutí za použití střelných zbraní jsou náhlými záležitostmi. „Ve většině případů se jejich délka trvání pohybuje v rozmezí 2 až 3 sekund... Zde platí pravidlo, že **času je vždy nedostatek**“. /42/

(Náchodský 1993:16)

Třetím z faktorů je místo. Střetnutí se odehrávají: „Venku ve volném prostoru a uvnitř budov a různých jiných objektů a to v poměru 2,5 : 1,3. K většině střetnutí však dochází na frekventovaných místech, ulicích a parcích. Zvýšené riziko řešení takové situace je dáno možností ohrožení nezúčastněných osob, dětí, osob vyhlížejících z oken budov a ostatních zúčastněných policistů. Policista, oproti agresorovi, zde musí být jednoznačně zodpovědnější“. /43/(Náchodský 1993:16)

Čtvrtým faktorem je světlo. „Jedná se o velmi důležitý faktor, který je značně opomíjen. Tento samotný značně ovlivňuje výsledek střetnutí“. /44/(Náchodský 1993:17) Dvě třetiny všech střetů jsou řešeny za šera, či naprosté tmy.

Pátým z faktorů jsou samotní útočníci, podezřelé osoby, které použijí střelných zbraní. „Je zde jasně prokázáno, že poměr střetnutí za použití střelné zbraně je 40 : 60, kdy podezřelá osoba použije zbraně jako první. Lze říci, že převážná část osob, které použijí při střetu střelné zbraně jsou muži. Většina z nich je ve věku do 30 let. Nemůžeme však z těchto střetnutí vyjímát ženy, mladistvé, nebo starší osoby, i když případy střetnutí s nimi nejsou až tak časté. Podezřelé osoby do 21 let a např. Rómské etnikum (ale nejen ti) mnohdy útočí ve skupinách, zatímco starší osoby mají tendenci útočit samostatně... S určitostí lze říci, že přes 60 proc. útočníků bylo již dříve odsouzeno a z tohoto počtu jich bylo 40 proc. souzeno za násilné trestné činy. Rozdílnost je zde i ve vycvičenosti a to jak v intenzitě, tak i v pravidelnosti. Mnohdy jsou tyto osoby také profesionálně připravené z bojových sportů a své dovednosti dokáží při střetnutí kombinovaně využívat“. /45/(Náchodský 1993:18) „Z psychologického hlediska můžeme konstatovat, že většina nebezpečných pachatelů si je vědoma toho, že policista nepoužije střelné zbraně jako první. Tento jev je staví do velmi zvýhodňující pozice“. /46/(Náchodský 1993:19)

Šestým faktorem jsou používané zbraně. Je důležité si uvědomit, že zbraně útočníků a útočníci samotní střelbu nejen přijímají, ale také ji opětují. „V reálné nebezpečných situacích probíhají konfrontace za použití střelných zbraní vždy v opačném sledu. Útočník ve většině případů zahajuje střelbu jako první... Navíc

mohou být jejich zbraně daleko účinnější, než zbraně policistů. Mohou se vyskytovat samopaly, brokovnice a kulové zbraně různých typů“. /47/(Náchodský 1993:18) Také je zde velká škála používaných nábojů s různými účinky. „V úvahu musíme brát i tu skutečnost, že může dojít k zastřelení policisty jeho vlastní zbraní a to např. při sevření v davu, nebo při potyčce s protivníkem. Toto nebezpečí je velice reálné! Ze zahraničních zkušeností víme, že takto přišlo o život cca 20 proc. policistů z počtu zastřelených“. /48/(Náchodský 1993:18)

Sedmým a posledním faktorem je psychický stav, činnost a postoj napadeného policisty. „Neboť v reálně nebezpečné situaci za použití střelné zbraně je nutné vlastní psychický stav přizpůsobit podmínkám předchozích faktorů“. /49/ (Náchodský 1993:19) Psychická připravenost je velice opomíjenou složkou výcviku. **Tato připravenost je však jedním z nejdůležitějších faktorů.**

Ze shora uvedeného výčtu můžeme vyvodit závěr, že: ..

- prosazování zákona je rizikové povolání, které vyžaduje stálou bdělost
- motivace a důvody k použití zbraně útočником jsou vždy rozdílné
- fakticky existují morální a psychologické důsledky při použití střelné zbraně, které však musejí být zváženy a vyřešeny již v době, než útok nastane
- může dojít k situaci, jejímž následkem bude zabití útočníka
- praktické používání zbraně by mělo předcházet cíleně simulované nacvičování použití zbraně v co nejreálnějších podmínkách a při stresu
- plánování správných postojů v nebezpečných situacích předem a s dobrou fyzickou a odbornou připraveností
- správné postavení plánu služebního zákroku
- uvědomování si, že se vždy jedná o setinosekundové záležitosti.“ /50/ (Náchodský 1993:19)

Skutečný střet však není nic, co by si někdo přál zažít. Střet v pravém slova smyslu nejsou žádné pózy, podívaná pro obecnost, žádné fanfáry, žádné hrdinství. Je to smrtelně nebezpečná záležitost, kde policistovi může jít o vše, čím je, co má, teď, v minulosti, nebo budoucnosti. Není to pro slávu, touhu nebo snahu na někoho udělat

dojem. Je to z nutnosti vyplývající z pravého stavu věci. Ve filmech neukazují pravdu. Když tam někoho zastřelí, tak se chytne za prsa a padne. Nikdo však neukáže díru po vyjití střely z lidského těla. Je to hluboký kráter rozervaného masa. Nepadá se čistě a dojemně. Kope nohama, křičí, svíjí se a krvácí.

Pokud k tomuto nemá dojít, policista si musí osvojit minimálně základní policejní úkony.

5. Některá základní specifikace policejních úkonů

Policejní úkon je, dá se říci, skoro vším, co souvisí s činností policisty. Jedná se o kontroly objektů v rámci bezpečnostních opatření, zastavování vozidel a kontroly jejich osádek a zavazadlových prostor, ohledávání místa činu, výslechy osob, ale také zadržení, předvedení a zajištění osob podezřelých z přestupků, nebo trestné činnosti. Je to tedy činnost policisty, kdy tuto provádí v rámci své profese, z jasně specifikovaných zákonných důvodů.

5.1 Přístup k objektům a jejich prohledávání.

„Z policejní praxe známe případy, kdy se policista dostavil na místo, konkrétně ke dveřím budovy (místnosti) a skrze ně byl zastřelen“. /51/(Náchodský 1993:22)

Náchodský také uvádí, že je tedy důležité uvědomit si správný přístup k objektům a při jejich prohledávání, tedy:

- Správné vyhodnocení situace s ohledem na způsob jejího oznámení – tísňové volání, narušení techniky zabezpečovacího zařízení, či osobní oznámení. To musí být provedeno soustředěně a rychle.
- Nezbytně izolovat možného ozbrojeného útočnicka od nezúčastněných osob.
- Minimalizovat hazardní jednání ozbrojeného útočnicka s ohledem na skutečnost, že nemusí být sám.
- Volit neočekávaný a nenápadný přístup, či příjezd, který skryje přítomnost policie až do okamžiku, který umožní situaci zvládnout. Jeho dodržení znamená přiblížit se bez policejních sirén a majáků, bez pískání pneumatik, se ztlumenou radiostanicí, s vypnutými světly vozidla a to jak venkovními, tak vnitřními. Zde je třeba si také uvědomovat, že zvuk v noci je lépe vnímán, než zvuk ve dne.
- Po příjezdu je nutné prohlédnout veškerá vozidla parkující poblíž objektu. Provést, je-li to možné kontrolu prostoru pod vozidly. Zde je zapotřebí využívat krytí za

vozidly, popelnicemi apod. Využívat tmavá pozadí a vyhýbat se místům osvětlených pouličními lampami. Volná prostranství překonávat rychle od krytu ke krytu.

- Klíčem v taktice je očekávání, že útočník se může objevit kdekoliv.
- Uvědomit si, že případný příjezd před dveře zájmového objektu znamená v podstatě zajet do rizikového prostoru, tedy neúměrně zvyšovat riziko být napaden, zraněn, či zabit.
- Nemůžeme také přehlížet využití ostatních smyslových orgánů, kterým je např. čich. Ten nás může upozornit na unikající plyn, či přítomnost drog. Dalším z nich je sluch. Osvědčenou zkušeností je postupování beze spěchu, se zastávkami v krytu a vizuální kontrolou prostředí.

„Při postupu s dalším policistou, neboť nejčastěji jsou policejní hlídky dvoučlenné, je nutné dodržovat tyto pravidla:

1. pokud možno udržovat stále vizuální kontakt
2. předem mít smluvené signály rukama, či baterkou
3. nepohybovat se vedle sebe a současně
4. neosvětlovat druhého policistu
5. nespoléhat na to, že druhý policista vnímá vše stejně jako já
6. držená zbraň musí vždy sledovat směr pohledu
7. neopomíjet kontrolovat prostor nade dveřmi
8. v případě použití střelné zbraně ze strany útočníka skrz dveře střelbu neopětovat, jelikož útočník zde nemusí být sám a mohly by být zasaženy nezúčastněné osoby“. / 52/(Náchodský 1993:24)

Největší nebezpečí je okamžik otevření dveří objektu. Zde je třeba usilovat o zodpovězení následujících otázek:

1. jaký je stupeň ohrožení policisty
2. je oznamovatel, či podezřelý ozbrojený
3. kde se nachází
4. je zde předpoklad použití střelné zbraně
5. kdo další je uvnitř
6. jaké je konkrétní postavení osob v objektu
7. je možné vyvolat oznamovatele ven

Zde se s Náchodským střetávám pouze v těchto sedmi otázkách.

Je nutné si také uvědomovat, že násilný vstup do objektu je vždy nebezpečný tím, že může stimulovat útočnickovo napětí do takové fáze, že bez přemýšlení použije střelné zbraně. Dále se zde projevuje neznalost rozložení místností, nábytku, dalších osob a mnohdy opomíjená skutečnost je přítomnost domácích zvířat.

5.2 Kontrola podezřelých a ozbrojených osob

Kontroly osob patří k nejčastějším úkonům policistů. Provádí, se jak na ulicích, či silnicích, tak i v uzavřených prostorách různých nádraží, restaurací, nebo heren. Jedná se o velice rizikový úkon, neboť policisté, kteří kontroly provádí, jsou jasně označeni služebním stejnokrojem Policie ČR, v některých případech i reflexní vestou. Oproti tomu osobu, kterou „nahodile“ kontrolují na ulici neznají, neví o koho se jedná, zda se nejedná o hledanou osobu, či zda se nejedná o pachatele trestné činnosti, která ještě není známa. Oproti tomu kontrolovaná osoba ví jednoznačně, že se jedná o policisty, ve většině případů zná jejich počet a postavení. Je si vědoma skutečností, že např. na ní byl vydán příkaz k zatčení. Jsou známy i případy, kdy kontrola osoby byla prováděna v době, kdy touto osobou byl spáchán závažný trestný čin, o němž v danou dobu věděl pouze pachatel a tento se domníval, že o skutku již policie ví a hledá jej. Jelikož vzhledem k těmto okolnostem se v otevřeném terénu, či v uzavřených objektech setkáváme s použitím střelných zbraní, je zde nutné také dodržovat určité zásady. Tyto platí zejména při pátrání po ozbrojených osobách, které jsou na útěku a při kontrolách podezřelých osob. Zde je třeba zvýšené pozornosti vůči všem zvláštním způsobům jednání a chování podezřelého. Sestavení taktického plánu (tedy jasně a přesně si vymezit před zákrokem postavení a úkoly) by mělo být již předem policistům jasné a nemělo by docházet ke zdlouhavému domlouvání. Tuto činnost by policisté měli mít již předem z výcviků zažitou a to včetně rozdělení na toho, kdo kontrolu provádí a na toho, kdo kontrolujícího policistu zajišťuje. Vždy spolupracovat s dalším členem hlídky, oba policisté, pokud to situace vyžaduje, by měli využívat krytu (strom, sloup, vozidlo), který se na místě nachází. „Podezřelého zastavovat výzvou a to jak zepředu, tak zezadu – nejlépe z levé strany, přičemž zastavovací vzdálenost by měla být od 1,5 do 2 metrů“. /53/(Náchodský 1993:30) Zde bychom se měli k podezřelému stavět natočení bokem, kde n e m á m e umístěnu služební zbraň. „Nedovolit podezřelému pohyb

nikam, kde nemůžeme jeho činnost kontrolovat. Neustále sledovat činnost rukou podezřelého“. /54/(Náchodský 1993:34) Protože **RUCE ZABÍJEJÍ**. Při provádění a také po provedení kontroly nenechat osobu projít mezi policisty, kterému by mělo zabránit jednotlivé postavení policistů hlídky. Policisté používají celou škálu vyzkoušených a dnes již standartních postupů při těchto kontrolách. Skutečné nebezpečí se však skrývá v rutinním opakování tohoto úkonu. Bohužel se zde, stejně jako při některých dalších úkonech někteří z policistů stávají terčem posměchu některých svých kolegů. Osobně znám případ, kdy policista se pro kontroly vybavoval neprůstřelnou vestou, což svědčilo o jeho profesionalitě a uvědomění si rizik z těchto úkonů vyplývajících a za to byl „odměňován“ posměšky některých policistů, kteří s nadhledem prohlašovali, že přece jenom slouží v menším okrese, kde se mu nic nestane.

Kontrola samotná se dá rozdělit na tři základní typy: „

- a) kontrolovaná osoba spolupracuje v policisty
- b) kontrolovaná osoba s policisty nespolupracuje
- c) kontrolovaná osoba klade policistům aktivní odpor, tedy kontrolovaná osoba odmítá prokázat svou totožnost, policisty verbálně a fyzicky napadá, nebo se pokouší z místa kontroly utéci“. /55/(Hubert 1998:12)

V současnosti jsou kontroly osob, která klade policistům aktivní odpor stále častější. V tomto případě by měl být postup policistů následující:

„Kontrolující policista přistupuje ke kontrolované osobě čelem, stojí na bezpečnou vzdálenost od této osoby, tak, aby stačil zareagovat na případný útok. Zajišťující policista stojí v bezpečné vzdálenosti na boku kontrolované osoby tak, aby viděl i za ni. Neustále sleduje tuto osobu a periferním viděním sleduje okolí. Kontrolující policista oznámí úkon a vyzve osobu k předložení dokladu totožnosti. Hovoří zřetelně a nahlas, stručně s tónem slušného příkazu. Jestliže kontrolovaná osoba odmítá i přes opakovanou výzvu prokázat svou totožnost, stručně ji vyzve kontrolující policista, k následování na služebnu Policie ČR, ke zjištění totožnosti. Výzvu opakuje s výstrahou, že proti této osobě bude použito donucovacích prostředků, pokud neuposlechne jeho pokynů. Pakliže se i toto mine účinkem, policisté účinně a rychle zakročí a to dle intenzity a aktivity odporu kontrolované osoby. Zákrok v tomto provedení musí být rychlý, sehraný a bez zbytečné publicity. Po překonání odporu kontrolované osoby policisté provedou bezpečnostní prohlídku, zda u sebe tato osoba

nemá zbraň a eskortují ji na služebnu Policie ČR. Všechny další úkony provádějí až na této služebně, přičemž zákrok na veřejnosti omezují na minimum. Zcela závažnou chybou je, když se policisté navzájem nezajišťují, nedodrží bezpečnou vzdálenost, přestávají být ostražití vůči kontrolované osobě, na podněty z okolí se otáčejí. Další chybou je, jestliže hovoří potichu, nesměle, nebo naopak povýšeně a arogantně, nebo používají vulgárních výrazů. V žádném případě se policisté nesmí nechat strhnout k výhrůžkám, nebo diskuzím s kontrolovanou osobou. Dále, není-li mezi nimi souhra, se zákrokem váhají, nebo jej nedokončí. Chybou je taktéž zbytečná publicita zákroku, stejně jako ta skutečnost, že je zákrok nepřiměřeně tvrdý“ . /56/(Hubert 1998:34-45) Což je mimochodem porušením zákona ze strany policisty Poslední chybou, které je nutno se vyvarovat je opomenutí bezpečnostní prohlídky.

5.3 Zastavování motorových vozidel

Taktéž zastavování motorových vozidel je jedním z nejrizikovějších služebních úkonů, které policista podstupuje. Zvláště nebezpečné jsou ty situace, při nichž je pátrání zaměřeno na nebezpečné pachatele násilných trestných činů na útěku, kteří jsou ozbrojeni. Největší nebezpečí spočívá v tom, že nevíme, koho zastavujeme a také, že policistu nemusí ohrožovat vždy jen řidič, ale také spolujezdec. Postup při zastavování a kontrole vozidla upravuje závazný pokyn policejního prezidenta č.220/2008 Sb a to konkrétně v článku č.41 až 44. V tomto předpise se však jen uvádí, jakými způsoby se vozidla zastavují a to jak v případě hlídek stojících na místě, tak i hlídek zastavujících vozidlo za jízdy. Dále pak upravuje přístup ke kontrole , zejména oslovení řidiče, provádění kontroly tak, aby nedošlo k poškození zastaveného vozidla policistou. V tomto případě se však taktický postup omezil na výroky, že činností policisty nesmí dojít k ohrožení bezpečnosti silničního provozu, ostatních účastníků silničního provozu a ani její vlastní.

Zastavování vozidel probíhá následujícím způsobem. Policista při zastavování vozidla stojí v polovině jízdního pruhu a dává znamení zastavovacím terčem, nebo vztyčenou paží, za snížené viditelnosti svítilnou s červeným světlem, kterou pohybuje ze strany na stranu v horním půlkruhu. Současně ukazuje na místo, ke má řidič vozidla zastavit. Při tomto ustupuje k okraji vozovky, aby nedošlo k jeho ohrožení zastavovaným vozidlem. Z jedoucího služebního vozidla zastavovacím terčem, kýváním

paže nahoru a dolů, nebo světelným signálem STOP umístěným vpředu, nebo vzadu na vozidle. U světelného signálu STOP je možnost užít současně i zvláštní světelné, či zvukové znamení. Signálem STOP lze zastavovat vozidla zepředu, i zezadu. Znamení k zastavení vozidla se dává vždy zřetelně a včas s ohledem na bezpečné zastavení vozidla. Ke kontrole vozidla je v zájmu policisty, aby přistupoval k vozidlu pokud možno zezadu a při tomto sledoval chování řidiče a osádky. Další z policistů provádí zajištění svého kolegy. Kontrola řidiče a osádky vozidla by měla probíhat z pravé strany kontrolovaného vozu. Pokud se kontrola provádí z levé strany, tak po provedení nezbytných úkonů je pokračováno v kontrole na bezpečném místě. Kontrolující policista vyzve řidiče, aby zastavil chod motoru, příp. vystoupil z vozidla. V případě že je kontrola prováděna za snížené viditelnosti, vyzve jej, aby rozsvítil vnitřní osvětlení. Tímto se pod kontrolu dostává činnost osádky vozidla. Hlídka by se měla vyvarovat otvírání dveří vozidla, kapot motoru, zavazadlového prostoru, stoupání na stupátka, či nášlapy a naklánění se do vozidla. K otevření těchto prostor vyzve policista řidiče, či spolujezdce vozidla. Po celou dobu kontroly vozidla si u sebe policista ponechává doklady řidiče, příp. dalších osob nacházejících se ve vozidle a doklady od zastaveného vozidla.

I zde však, mimo vydaný závazný pokyn policejního prezidenta, existuje postup při zastavování mot. vozidla v dopravě s předpokladem použití střelné zbraně, a to jak uvádí Náchodský:

Přibližovat se k vozidlu zezadu s jednou rukou na zbrani a druhou na opasku (toto odvádí pozornost od střelecké pohotovosti).

Klepat na okénko nepistolovou rukou (to jen v případě, že vozidlo stojí a osoby v něm odpočívají).

V případě identifikace ozbrojeného útočníka hlasitě udílet příkazy (ruce na palubní desku, sevřít ruce, nehýbat se apod.).

Osoby ve vozidle upozornit na to, že pohyb mohou provádět jen na povel a pouze **LEVOU RUKOU**.

Vystupování osádky z vozidla v diktovaném pořadí a přes stranu řidiče (druhá strana skýtá možnost úkrytu a následného útoku, či opětovného útěku).

Bývá také pravidlem, že řidičem je obvykle vedoucí skupiny (nemusí jím však být). Proto je nutné vždy požadovat, aby řidič při vystoupení z vozidla vzal s sebou klíče ze zapalování.

Taktéž u kontrol vozidel rozlišujeme tři základní typy:

- a) řidič s policisty spolupracuje
- b) řidič s policisty nespolupracuje
- c) řidič klade policistům aktivní odpor

„U těchto úkonů rovněž také stále častěji dochází k aktivnímu odporu ze stran řidiče vůči policistům a to zejména, když řidič odmítne prokázat svou totožnost, policisty verbálně, či fyzicky napadá, pokouší se utéci, nebo nastartovat vozidlo a z místa ujet. Pro tyto případy je vhodný následující postup:

Kontrolující policista zastavuje vozidlo, přistupuje k zastavenému vozidlu ze strany řidiče, na úroveň středního sloupku vozidla a komunikuje s řidičem. Zajišťující policista stojí na téže úrovni, na opačné straně vozidla, kde sleduje chování řidiče a zbylé osádky vozu. Kontrolující policista vyzve řidiče, aby stáhnul okénko a vypnul motor. Periferním viděním sleduje činnost zbylé osádky. Za snížené viditelnosti řidiče vyzve, aby rozsvítil vnitřní osvětlení kabiny vozu. Dále vyzve řidiče, aby předložil doklady potřebné k řízení motorového vozidla. Když tyto řidič odmítne předložit, opakuje kontrolující policista výzvu s výstrahou, že bude proti této osobě použito donucovacích prostředků. V tomto okamžiku již může kontrolující policista otevřít dveře vozidla. Pakliže ani po této výzvě řidič neuposlechne, kontrolující policista rázně provede služební zákrok. Řidiče z vozidla vytáhne a po spoutání provede bezpečnostní prohlídku. Zakročuje rázně a přiměřeně. Příkazy formuluje srozumitelně, stručně a důrazně. Pokud se řidič ve vozidle uzamkne, řeší policisté situaci, dle její závažnosti a v souladu se zákonnými normami. Zvláštní pozornost musí mít policisté, jestliže řidič sahá do přihrádky palubní desky. v tomto případě jsou policisté připraveni sáhnout po zbraní. Policisté pozorně sledují chování řidiče a osádky vozidla a hlásí svému kolegovi, když např. řidič vytahuje z oděvu, nebo přihrádky zbraň. V takovémto případě hlasitě hlásí druhému z policistů ZBRAŇ a sám tasí svou služební zbraň. Chybou je, jestliže policisté zvolí nevhodné místo k zastavení vozidla, nedbají dostatečné ostražitosti, nenavedou řidiče vozidla na místo, kde má zastavit. Dále je chybou, když policista opomene výzvu s výstrahou opakovat, včas neotevře dveře vozidla na straně řidiče, není schopen provést zákrok razantně a s řidičem se přetahuje, případně své jednání provází nevhodnými verbálními projevy“. /57/(Hubert 1998:34-45)

Dále pro všechny krizové situace je třeba si osvojit základní způsoby provedení kontroly v těchto situacích. Jsou to, jak zcela správně uvádí Náchodský:

1. kontrola světlem
2. kontrola slovem
3. kontrola identifikace policistů
4. užití momentu překvapení
5. překvapení zblízka

Poslední a nedílnou součástí služebních zákroků je taktika použití střelné zbraně. Zde platí: Nevytahuj služební zbraň, pokud nejsi připraven ke střelbě. Znamená to psychicky i takticky. Služební zbraň by měla být připravena k použití vždy v těchto případech:

- je důvodné podezření, že dojde ke střetnutí s ozbrojeným nebezpečným pachatelem
- kdy podstupujeme vysoce nebezpečnou a riskantní aktivitu, jako je např. prohledávání objektů
- máme jakýkoliv závažný důvod obávat se o vlastní bezpečnost a bezpečnost ostatních osob

Je třeba si uvědomovat, že je vysoce riskantní chodit do jasně krizových situací sám, pouze s vlastní palebnou silou. Tyto situace je nutno řešit vždy v součinnosti s ostatními policisty.

Od tohoto se odvíjí **taktika a bojové chování jednotlivce v krizových situacích a konfrontacích s použitím krátkých palných ručních zbraní.**

Je nutné vycházet z toho, že použití střelných zbraní je v praxi rychlé a překvapivé. Z toho důvodu je nutné dodržovat určité zásady a plnit je instinktivně a bez otálení ve vlastním provedení.

- „1. střílet rychle a přesně
2. způsob střelby vybírat s ohledem na vzdálenost cíle
3. překvapivý útok provedený do vzdálenosti cca 7 metrů řešit rychlou střelbou dvěma ranami za sebou
4. na útočníka ve vzdálenosti 7 až 15 metrů použít bojové střelby z úrovně očí

s ohledem na přesnost zásahu

5. na delší vzdálenost vždy použít mířenou střelbu a to obouruč
6. umožní li to prostředí a situace, využít vždy okamžitého krytí za překážkami
7. poskytnout útočnickovi co nejmenší možnost zásahu
8. zpožděná reakce, nerozhodnost, zábrany etického rázu nebo nedostatečná sebedůvěra znamenají zvýšené riziko střetu a jeho neúspěch
9. nepouštět útočníka ze zřetele, neotáčet se k němu zády, nesnažit se utéct, i když jen při vyhledávání krytu. Je to hrubá chyba, která může stát lidský život“. /58/(Náchodský 1993:86)

5.4 Poutání podezřelých osob

Pouta jsou jedním z donucovacích prostředků, které jsou používány v rámci zákonných zmocnění policisty. Způsob jejich použití je dán zákonnou normou, charakterem trestné činnosti a také vývojem zkušeností. Jejich použití, které je zcela nepochybně závažným zásahem do základních práv a svobod občana, vyplývá ze zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. Jedná se zejména o znehybnění, či omezení pohybů osoby do takové polohy, kterou je této osobě zamezeno pokračovat v protiprávním jednání. Toto bylo dříve upraveno Závazným pokynem Policejního prezidenta č. 25/1997 Sb., který byl nahrazen Závazným pokynem Policejního prezidenta č. 78/2002 Sb. V roce 2008 byl i tento pokyn zrušen. Použití pout policistou se tedy omezilo pouze nejen na §54, ale také na §25 shora citovaného zákona.

§54 Použití pout a prostředků k zamezení prostorové orientace

Policista je oprávněn použít pouta a prostředek k zamezení prostorové orientace také ke spoutání osoby

- a) zajištěné
- b) zadržené
- c) zatčené
- d) dodávané do výkonu trestu odnětí svobody, nebo
- e) převzaté policistou k provedení procesních úkonů z vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody,

je-li důvodná obava, že může být ohrožena bezpečnost osob, majetku nebo ochrana veřejného pořádku anebo že se osoba pokusí o útěk. Policista je oprávněn použít pouta ke vzájemnému připoutání dvou nebo více osob. Prostředek k zamezení prostorové orientace je policista oprávněn použít pouze, nelze-li účelu úkonu dosáhnout jinak.

§25 Připoutání

1. Policista je oprávněn omezit možnost volného pohybu osoby, která fyzicky napadá policistu nebo jinou osobu, ohrožuje vlastní život, poškozujícím majetek nebo se pokusí o útěk, připoutáním k vhodnému předmětu, zejména pomocí pout.
2. Omezení podle odstavce 1 musí být ukončeno v okamžiku, kdy je zřejmé, že osoba jednání podle odstavce 1 nebude opakovat, nejdéle však po uplynutí 2 hodin od okamžiku připoutání.

Policisté dnes používají různou škálu pout, pro částečné znehybnění osob, proti nimž zakročují. Jedná se o pouta kovová, spojená řetízkem, či kloubem. Dále pouta kombinovaná s pouty na nohy, pouta plastická a pouta silonová. Pouta se používají s různými odváděcími prostředky a to zejména při eskortách osob.

Plastická pouta umožňují zasahujícím policistům mít u sebe více kusů, neboť mají nízkou váhu. Jejich snímání se provádí rozříznutím, nebo rozstřížením. Jedná se o pouta jednorázová. Jejich funkce, včetně jejich nasazování a snímání, je bezproblémová a to včetně nasazování pout policistou v protiúderových rukavicích, či jejich nasazování podezřelému v rukavicích a bundě s dlouhými rukávy. Jejich konstrukční řešení s ohledem na požadavky policejní praxe je dobré, pouze je vhodné nejprve utáhnout jednu a poté druhou ruku zadržovaného, protože při uzavírání obou stran najednou může dojít k uzavření jedné svěrné části mimo zápěstí zadržovaného a pouta se díky tomuto stávají nepoužitelná. Pouta jsou pevná, při samotném testu se je nepodařilo přetrhnout. Je zde však velké riziko odstranění pout neoprávněnou, nebo spoutanou osobou. Jedná se o bezproblémové přestřížení pout nástrojem na jejich odstraňování, přeříznutí nožem, či jiným ostrým předmětem z kovového materiálu. Dále je zde možnost otevření pout za

pomocí tenkého drátu, či úzkého tvrdého předmětu. Tato možnost u spoutané osoby, již jsou pouta nasazena za záda, se sice zmenší, ne však eliminuje. Pouta se dají použít při různém teplotním rozmezí. Jejich odolnost vůči ohybu a oděru je vyhovující. Vůči krutu nevyhovující, neboť kroucením rukou lze narušit strukturu materiálu plastové pásky a dojde k jejímu přetržení, čemuž by se snad dalo zabránit zaoblením otvorů kovové spony výrobcem. U pout tohoto typu, která jsou druhými nejvíce používanými pouty Policie České republiky je však požadavek na zvýšenou ostražitost při eskortování, popř. střežení spoutané osoby. Zcela nepochybně je zajímavé, že pouta z plastické hmoty pro jedno použití měly být na jednotlivé útvary předány již v roce 1985, kdy došlo k jejich zařazení do vybavení příslušníků tehdejší SNB, kdy neměly nahrazovat kovová pouta, ale byly určeny pro zvládnutí zvláštních případů a situací např. rvaček. Tehdejší plastická pouta měla být nošena např. v dýnku služební čepice. K jejich zavedení do výstroje však došlo až mnohem později.

Silonová pouta jsou velice skladná a umožňují nošení i více kusů bez jakéhokoli omezení policisty. Jsou konstruována s jednostranně zatahujícím se systémem. Značnou nevýhodou je, že tato pouta mají tendenci se „sama“ povolovat.

„Palečnicová pouta, jsou sice kovová, ale mají výhodu malého rozměru a nízké hmotnosti. Jsou využívána zejména policisty vykonávající službu v civilním oděvu“. / 59/(Černý 2001:12) Nikdy však nebyly zařazeny do výstroje policistů.

Klasická kovová pouta at' spojená řetízkem, či kloubem mohou být vybavena samosvorným systémem, tedy čím více se spoutaná osoba pokouší trhat pouty, tím více se pouta stahují.

Musíme však stále dbát na tu okolnost, že silně stažená pouta na rukou osob zapříčiňují odkrvení zbytku končetiny, která v tomto důsledku otéká, poté tedy můžeme mít dost velké starosti s jejich sundáním. Vzhledem k váze a způsobu nošení však policista má u sebe jen jedno kovová pouta. Hlídka má tedy k dispozici pouze dvoje kovová pouta. Pokud je pachatelů, nebo podezřelých více, hlídka je nucena řešit závažný problém.

K použití pout musíme také zahrnout odváděcí předměty, které slouží k eskortování zejména agresivních osob a pachatelů závažné násilné trestné činnosti. Jedná se zejména o předváděcí řetízky a poutací pás tzv. Medvěd.

Nošení uložených služebních pout není upraveno žádným předpisem. Při umístění pouzdra s pouty na opasek, Černý uvádí, že bychom měli dbát na několik zásad:

1. Pevné umístění pouzdra na opasku a to tak aby toto pouzdro bylo vždy na stejném místě, a aby v případě potřeby použití těchto pout jsme je na opasku nemuseli hledat.
2. Dostupnost dosahu pouzdra s pouty oběma rukama, protože nikdo z nás nemůže vědět, zda nebude mít nutnou potřebu pouta z pouzdra vyjmout druhou rukou, např. v důsledku zranění.
3. Vyvarovat se nošení pouzdra s pouty na zádech, jak to vidíme u některých policistů, kteří si zřejmě riziko neuvědomují, nebo jej jim vlastní zdraví lhostejné. Při pádu na záda, ať už se jedná u pád chtěný, či o upadnutí, může dojít ke zranění, které může dotyčného policistu nejen dočasně „vyřadit z boje“.
4. Pečlivé a pevné upevnění pouzdra s pouty tak, abychom eliminovali co nejvíce nechtěné zvuky při pohybu, zejména pokud je co nejtíší přiblížení nutností. Chybné upevnění pout pak může mít za následek jejich ztrátu, např. při pronásledování pachatele.
5. Nošení uložených pout vždy v zaklapnutém stavu a vždy složená stejným směrem.
6. Zvláštní zřetel musíme mít také na pohodlí policisty při nošení pout, kdy se vhodnějším jeví umístění pouzdra s pouty vepředu a to před pouzdrům se služební zbraní, nebo před pouzdrům s rezervním zásobníkem do zbraně.

Samozřejmě musíme brát také v úvahu možnost jiného řešení ukládání a nošení pout. Ukládáním však není myšleno jejich uložení do šuplíku psacího stolu, ale jiná připevnění pro služební potřebu. Toto se však odvíjí od oděvu, který policisté používají. Odlišné je zákonitě nošení uložených pout např. v taktické vestě policistů zásahových, nebo pořádkových jednotek, od uložení a nošení pout pracovníky vykonávající službu v civilním oděvu.

„Postup samotného zákroku ukončeného samotným spoutáním pachatele je vždy závislý na závažnosti jednání pachatele, jeho nebezpečnosti a agresivitou. Podstatné je také, zda je pachatel ozbrojen, či nikoliv. Taktika postupu při poutání a samotná tvrdost zákroku se tedy liší případ od případu. Jinak se postupuje při spáchání drobného deliktu, kladení pasivního odporu a jinak u pachatele ozbrojeného agresivního nebo jinak nebezpečného. Nasazení pout zabraňuje dalšímu napadení policistů, příp. omezuje útěk pachatele. Pachatel samotný je tímto šetřen před dalším nutným zákrokem a jeho

případnými následky. V žádném případě nesmí být snižována jeho lidská důstojnost“. / 60/(Černý 2001:12)

Jsou zde i jistá omezení, která se týkají nejenom přikládání pout. Tyto vymezuje znění §58 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky:

§58 Zvláštní omezení

(1) Při zákroku proti zjevně těhotné ženě, osobě zjevně vysokého věku, osobě se zjevnou tělesnou vadou nebo chorobou nebo osobě zjevně mladší 15 let nesmí policista použít údery a kopy, slzotvorný, elektrický ani jiný obdobný dočasně zneschopňující prostředek, vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícím účinkem, vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně podle tohoto zákona, vytlačování vozidlem, vytlačování štítem, služebního psa, zásahovou výbušku, úder střelnou zbraní, hrozbu namířenou střelnou zbraní, varovný výstřel a zbraň, vyjma případů, kdy útok takové osoby bezprostředně ohrožuje život nebo zdraví policisty anebo jiné osoby, nebo hrozí větší škoda na majetku a nebezpečí nelze odvrátit jinak.

(2) Omezení podle odstavce 1 se nevztahuje na použití slzotvorného prostředku, zásahové výbušky a vytlačování vozidlem a štítem, jsou-li použity proti skupině osob.

Způsoby poutání podezřelých osob.

Poutání osob, ať se již jedná o osobu předvedenou, zadrženou, omezenou na osobní svobodě, nebo eskortovanou lze dvěma způsoby.

Prvním z nich je poutání rukou před tělem, nebo za druhé, poutání rukou za zády.

Zákon nikterak nerozlišuje způsoby poutání „vpředu a vzadu“.

Nejčastějšími variantami poutacích poloh je:

„A) poutání vstoje s opřením o překážku (např. o stěnu budovy, o automobil)

B) vleže na břicho (tam kde překážka chybí, popř. u závažnějších zákroků)

C) v kleče (s možnou fixací nohou)“. /61/(Černý 2001:34)

Jednotlivé varianty bychom měli volit podle konkrétních podmínek terénu, stupně nebezpečnosti pachatele a počtu zakročujících policistů. Policista by si sám měl vybrat tu z možných variant, kterou nejlépe ovládá a která nejlépe vyhovuje situaci, jelikož poutání samotné nemusí být vždy doprovázeno použitím hrozby střelné zbraně.

Policista by si měl být vědom následujících skutečností:

„ - Ruce poutat dozadu, pokud se nejedná o eskortování osoby s použitím poutacího pásu, protože vpředu spoutané ruce nezaručují bezpečnost policisty a jsou snáze použitelné pro útok na něj.

- Již od začátku sledovat ruce osoby, proti níž se zakročuje, neboť jak jsem již zdůrazňoval, **ruce jsou to, co zabíjí**.

- Bezprostřední kontakt osoby s policistou při samotném poutání musí být co nejkratší, neboť přílišná neobratnost, či váhání policisty zvyšuje riziko možného útoku.

- Dbát s nejvyšší měrou na možnost pokusu o odvedení pozornosti, kdy pachatel může nevolnost, zranění, či bezvědomí jen předstírat, kdy vzniklou situaci může využít k útoku, nebo útěku.

- Při poutání pachatel nesmí sledovat policistu, který poutání provádí (pozor na možné sledování v zrcadle, či výloze).

- Poutání samotné by nemělo probíhat bez zajištění dalším policistou, tedy policista, který poutání provádí, by neměl nikdy zůstat s osobou osamocen.

- Nikdy pachatele nepřipoutávat k ruce policisty, kdy tímto je ve velké míře ohrožen život a zdraví tohoto policisty, ať již pokusem o případnou sebevraždu, např. skokem pod automobil, nebo pokusem o odzbrojení policisty.

- Pachatele se nikdy nedotýkat střelnou zbraní. Těsně před provedením poutání pachatele policista ukládá svou zbraň do služebního pouzdra. O jeho jištění se stará druhý z policistů.

- Mají-li policisté dostatek času k přípravě zákroku, vhodně volit čas a místo jeho provedení, s ohledem na rozdělení svých úloh a případné možnosti vývoje situace“. /62/ (Černý 2001:34-35)

Zde musím souhlasit s Černým, který uvádí, že před samotným poutáním by měl policista své povely směřovat přímo k osobě, na které bude zákrok provádět. Povely musí být jasné a zřetelné, nejen pachateli, ale i případným nezúčastněným osobám. Osobě nikdy netykat, mohlo by to vyznít nejen familiérně, ale také urážlivě, kdy pachatel dostává možnost, slovní reakce, ne-li rovnou diskuse. Zákrok je nutné zahájit

slovy: **Policie! Jménem zákona!**. Nejenže, tuto výzvu policista, pokud to zákrok dovoluje musí použít, ale je tím dána jasná identifikace zasahujících policistů, kdy se na místě samotném mohou pohybovat i jiní policisté v civilním oděvu, kteří o chystaném služebním zákroku nemají potuchy a mohli by tak celou situaci učinit zcela nepřehlednou a značně rizikovou. Pokyny musí znít hlasitě a rázně a určitým odhodláním.

Dále by měl zaznít pokyn „**Stůjte, dejte ruce co nejvýš nad hlavu**“. Pokud pachatel neuposlechne, pokyn zopakovat.

Pokračovat slovy „**Všechny pohyby budete provádět pomalu a jen na můj pokyn. V opačném případě bude proti Vám použita zbraň**“. Tímto je pachateli zcela zřejmé, že zde nemá možnost jakékoliv diskuse, či slovního odporu. Dále by měl policista vizuálně zkontrolovat oblast pasu pachatele, který si pohybem rukou nad hlavu povytáhl bundu, či mikinu. Při bundě, nebo kabátu, která je rozepnutá vidí celou přední oblast opasku a kontroluje případné uložení zbraně pachatelem.

Další možnost je využití pokynu „**Zakloňte se!**“, čímž i při zapnuté bundě zajistí její povytažení u pasu.

Následuje pokyn: „**Otočte se zády ke mně! Roztáhněte prsty na rukou! Otočte dlaně směrem ke mně!**“. A po jeho otočení: „**Předkloňte se!**“, čímž policista zkontroluje zádovou oblast v úrovni pasu.

Policista poté používá těch pokynů, které jsou vhodné pro danou situaci s ohledem na způsob poutání osoby, přičemž se osvědčilo používání pokynů: „**Stát! Kleknout! Otočit hlavu na druhou stranu!**“ Pokyny samostatně by měly být srozumitelné, razantně vyřčené, hlasité a rychlé. Zabraňuje to přemýšlení pachatele nad případným protiútokem na zasahujícího policistu. Rovněž tak není chybou, jestliže pachatel vidí zbraň jistícího policisty, nebo policistů, neboť tento samotný pohled u něj může „zlomit“ případné odhodlání pro útok, či útěk.

Po pokynech, kterými policista pachatele otočí zády k sobě, by měly být následující pokyny v tomto pořadí:

„Pro variantu A)

- Dívejte se nahoru před sebe!
- Jděte pomalu ke zdi! (při tomto povelu se pachatel nechá přistoupit ke zdi na vzdálenost cca 0,75 m až 1 m)

- Opřete se rukama o zed'!
- Opřete se hrudníkem a bradou o zed'!
- Rozkročit nohy, špičkami od sebe!
- Dejte pomalu pravou ruku za záda!
- Dejte pomalu levou ruku za záda!

K tomuto nelze nedodat, že v současnosti se od způsobu poutání s opřením pachatele o zed' ustupuje, neboť toto poutání je vysoce rizikové.

Pro variantu B)

- Kleknout na pravé koleno!
- Kleknout na levé koleno!
- Lehnout na zem!
- Roztáhnout ruce do stran!
- Dlaně otočit nahoru!
- Překřížte nohy a ohněte je v kolenou!
- Otočte hlavu do stany!

U této varianty není chybou, jestliže policista „pokládá“ pachatele na zem čelem k sobě. Tato možnost pak vyžaduje, aby poutání provedl druhý z policistů, což je pro pachatele překvapující, neboť v dané chvíli není schopen odhadnout počet policistů při zákroku

Pro variantu C)

- Kleknout na pravé koleno!
- Kleknout na levé koleno!
- Skřížít nohy přes sebe!
- Dejte pomalu pravou ruku za záda!
- Dejte pomalu levou ruku za záda!

Poté se poutající policista přiblíží k pachateli. Ve vzdálenosti 1,5 až 3 m od jeho osoby, s ohledem na situaci dává zbraň do pouzdra. Připraví si pouta a vizuálně zkontroluje své zajištění druhým z policistů. Uchopí pachatele za jednu z rukou, rychle a správným způsobem přiloží pouta a poté provede kontrolu spoutané osoby, zda není ozbrojena. Při tomto je nutné si uvědomit, že při nálezů jedné zbraně nesmí ostražitost policisty polevit, ale stejně obezřetně hledat, zda pachatel u sebe nemá zbraní více“. /63/

(Černý 2001:34-45) Při tomto zde musím podotknout, že mám osobní zkušenost, že u pachatele bylo nalezeno 9 nožů různých typů.)

6. Průzkum k připravenosti zvládnutí krizových situací

6.1. Stanovení cílů.

V období od měsíce března 2006 do měsíce září 2006 a dále pak od měsíce ledna 2008 do měsíce prosinec 2008 jsem uskutečnil výzkum, který souvisí s řešeným tématem. Cílem výzkumu bylo ověřit si platnost hypotéz, které mě zaujaly, protože byly předkládány v odborné literatuře, jejíž obsahovou analýzu jsem zpracovával v rámci teoretické části diplomové práce. Také jsem si chtěl ověřit, zda jsem schopen formulovat vlastní stanoviska k řešeným problémům. Při sběru dat jsem navštívil řadu oddělení Policie České republiky, kde jsem přišel do kontaktu s mně neznámými policisty, se kterými jsem současně komunikoval nad daným problémem. Tímto jsem si ověřoval, zda jsem schopen komunikovat na dané téma s ostatními policisty, přednést jim své požadavky a získat nové poznatky

6.2. Problémy (P) a výzkumné hypotézy (H)

- P01: S agresivitou podezřelých se setkala většina policistů.
- H01: Fyzické přípravě se věnuje více policisté ve věku do 30-ti let.
- P02: Z policistů, kteří se setkali s fyzickou agresivitou ze stran podezřelých byli někteří z policistů zraněni.
- H02: S fyzickou agresivitou podezřelých se setkala polovina policistů.
- P03: Policisté se setkávají s fyzickým násilím páchaným na jejich osobách.
- H03: Při tomto fyzickém napadení ze stran pachatele, došlo ke zranění policisty.
- P04: Fyzický kontakt s násilníkem se policisty dotýká.
- H04: Policisté jsou schopni zasahovat s chladnou hlavou.
- P05: Spokojenost s taktickou služební přípravou u Policie České republiky.
- H05: Zvýšení frekvence taktických výcviků.
- P06: Spokojenost s vlastní fyzickou připraveností policisty.

- H06: Zvýšení frekvence fyzické služební přípravy.
- P07: Použití zbraně proti policistům při služebních zákrocích.
- H07: Použití zbraně policistou.
- P08: Termín „Krizová situace“.
- H08: Termín „Krizová situace“ vnímají policisté rozdílně od definic psychologie a sociologie.
- P09: Přípravenost ke zvládnání krizových situací.
- H09: Ochota přijmout pomoc pro vyrovnání se s krizovou situací.
- P10: Změna chování a jednání po prožití krizové situace.
- H10: Uvědomění si možnosti změny chování a jednání po prožití krizové situace.
- P11: Vyrovnání se s následky prožité krizové situace.
- H11: Většina policistů již krizovou situací prožila.
- P12: Napadení policistů při záchrannářských pracích.
- H12: Schopnost vyhodnocení situace.
- P13: Nabídka pomoci se strany zaměstnavatele.
- H13: Policie, i přes medializaci nedbá na nutnost nabízet pomoc svým zaměstnancům.

6.3. Charakteristika zkoumaného vzorku

Výzkumu se zúčastnilo Dotazník byl poskytnut 520 policistům a policistkám Pořádkové policie České republiky. Na dotazník odpovědělo 408 policistů. V tomto počtu uvádím pouze výsledky, které vzešly ze zcela vyplněných dotazníků. Dotazníky, které byly vyplněny jen částečně, ať z větší, nebo menší části, do výsledků výzkumu nebyly započítány. Pro objektivnost byl každý dotazník vložen do obálky. Předán a vybrán byl osobně mnou, aby se zabránilo obavy před hodnocením ze stran nadřízených a byla tak eliminována obava z případného možného postihu. Byl plně anonymní, tj. bez dotazů na útvar, či hodnost respondenta. Vzhledem k tomu, že byt' v současnosti je patrný vzestupný počet policistek u Policie České republiky, zúčastnili se vyplnění dotazníků pouze v počtu 4,08%, nebylo provedeno zvlášť vyhodnocení s rozdělením na muže a ženy, i když jsem si vědom toho, že ženy mohou krizové situace vnímat a prožívat daleko intenzivněji než muži.

Prvním hodnotícím hlediskem byl věk respondenta. Zde můžeme říci, že se tito rozdělili do následujících skupin:

1. skupina A : věk 20 – 25 let
2. skupina B : věk 26 – 40 let
3. skupina C : věk 41 – 55 let

U skupiny A bylo zjištěno, že se délka služebního poměru u Pořádkové policie se pohybuje v rozmezí 2,5 až 5 let.

U skupiny B se délka služebního poměru pohybovala v rozmezí 3 až 18 let.

U skupiny C byla délka jejich služebního poměru 17 až 28 let.

Fyzické přípravě mimo rámec povolání se respondenti pohybovali v těchto rozmezích:

- A) 3 – 16 hodin týdně
- B) 0 – 15 hodin týdně
- C) 2 – 4 hodiny týdně

Sportu, se mimo 20 respondentů kteří pocházeli ze všech různých skupin, věnují všichni.

6.4. Metodologie výzkumu.

Při zpracování diplomové práce jsem použil tyto metody: první metodou byla metoda získávání odborných a objektivních informací obsahovou analýzou literárních pramenů. Prameny a literaturu, ze které jsem čerpal, jsem vybíral s přihlédnutím k tématu diplomové práce. Další kategorie zahrnovala metodu sběru a popisu dat. Představuje aplikaci dotazníkové metody, která je nejrozšířenější metodou v sociální psychologii a ve společenských vědách vůbec, a to především pro velký počet údajů při poměrné časové ekonomičnosti. Dotazník se týkal služební přípravy, připravenosti ke zvládnutí krizové situace – tak jak ji chápou dotazovaní policisté, prožití krizových situací a služebních zákroků. Úkolem dotazníkové osoby (respondenta) bylo odpovědět na dané otázky zaškrtnutím jedné z několika nabídnutých alternativ odpovědi, nebo volným vepsáním odpovědi na určené místo. Dotaz jsem formuloval tak, aby postihoval

zkoumaný předmět a vyčerpával podstatné symptomy, reakce a názory. Dotazník byl anonymní, otázky jsem se snažil formulovat krátce, aby jich nebylo mnoho a abych vyloučil případnou únavu respondenta, nebo eventuelně pokles jeho motivace. Snažil jsem se vyhnout dvojsmyslným prvkům a počet otázek jsem volil takový, aby respondent nestrávil nad vyplňováním dotazníku déle než 15 minut. Výhodou této metody je, že obsáhne velký počet respondentů, získává se velký počet údajů a vystačíme si s menší organizační přípravou. Metoda má však tu nevýhodu, že se v dané problematice nemůže jít příliš do hloubky a dochází zde k určitému odtaziťému vztahu mezi respondentem a tazatelem. Této nevýhody jsem si plně vědom. Po optimalizaci dotazníkových položek jsem realizoval vlastní výzkum. Poslední kategorie zahrnovala metody zpracování získaných dat. Obsahuje relativně nenáročné statistické postupy na úrovni sumarizace získaných dat a převádění hrubého skóre ve formě procentového počtu. Dále jsem s některými policisty vedl rozhovory na téma krizových situací. Příloha č.6. Také se mi podařilo vést rozhovor i s osobou „na druhé straně“, tedy s osobou, která se dopouštěla trestné činnosti, za kterou byla již odsouzena k výkonu trestu odnětí svobody.

6.5. Výzkumná data a výsledky výzkumu

Výsledky zpracování dat v dotazníku byly v závěrečné fázi uspořádány do tabulek a to tak, aby byly získány odpovědi na stanovené problémy. Abych mohl jednotlivé problémy zkoumat, bylo nutné nejprve definovat výzkumný problém a k němu stanovit hypotézu. Pro přehlednější orientaci a snazší porovnání výsledku uvedu výsledky v tabulkách a to vždy v procentuálním vyjádření. Ačkoli dotazník není identický, klíčové otázky zůstaly nezměněny.

Tab. 1: Rozdělení respondentů podle setkání se s agresivitou podezřelých.

Dotaz	Ano v %
A	100
B	100
C	100

Zdroj: vlastní výzkum

P01: S agresivitou podezřelých se setkala většina policistů.

H01: Vlastní fyzické přípravě se věnuje více policisté ve věku do 30-ti let.

Závěr:

Na tuto otázku odpověděli všichni respondenti. Hypotéza nebyla potvrzena. Fyzické přípravě se nevěnuje 12 proc. respondentů. Dále jsem zjistil, že zastoupení úpolových sportů, mezi sporty ostatními, je celkově 30 proc.

Tab. 2: **Rozdělení respondentů podle setkání se s fyzickou agresivitou ze strany podezřelých.**

Dotaz	Ano v %
A	100
B	100
C	100

Zdroj: vlastní výzkum

P02: Z policistů, kteří se setkali s fyzickou agresivitou ze stran podezřelých byli někteří z policistů zraněni.

H02: S fyzickou agresivitou podezřelých se setkala polovina policistů.

Závěr:

Na tuto otázku odpověděli všichni policisté. Hypotéza nebyla potvrzena. S fyzickou agresivitou ze strany podezřelých osob se setkali všichni dotazovaní policisté. Celkem se s fyzickou agresivitou v počtu méně než 5x setkala 32 proc. policistů. S touto agresivitou se v počtu 5 až 10x setkala 21 proc. Více než 10x 47 proc., z toho více než 50x 30 proc. policistů.

Tab. 3: **Rozdělení respondentů podle setkání se s fyzickým násilím páchaným na jejich osobách.**

Dotaz	Ano v %
A	33
B	45,3
C	100

Zdroj: vlastní výzkum

P03: Policisté se setkávají s fyzickým násilím páchaným na jejich osobách.

H03: Při tomto fyzickém napadení ze stran pachatele, došlo ke zranění policisty.

Závěr:

Na tuto otázku odpověděli všichni dotazovaní policisté. Hypotéza zde byla vyvrácena. S fyzickým násilím páchaným na osobách policistů se celkem setkala 43,7 proc. dotazovaných policistů. Celkem bylo na základě fyzické agresivity zraněno 48 proc. dotazovaných policistů. Dále jsem zjistil, že 1x bylo zraněno 37,5 proc. z celkového počtu zraněných policistů, 37,5 proc. bylo zraněno 2x a více než 2x bylo zraněno 25 proc. policistů.

Tab. 4: **Rozdělení respondentů podle schopnosti zasahovat s chladnou hlavou.**

Dotaz	Ano v %
A	100
B	78
C	100

Zdroj: vlastní výzkum

P04: Fyzický kontakt s násilníkem se policisty dotýká.

H04: Policisté jsou schopni zasahovat s chladnou hlavou.

Závěr:

Na tuto otázku odpověděli všichni policisté. Hypotéza zde byla potvrzena. Zde jsem zjistil, policisté jsou, mimo 22 proc. dotazovaných respondentů, schopni při služebních zákrocích zachovat si svou profesionalitu a nestrannost.

Tab. 5: **Rozdělení respondentů podle spokojenosti s taktickou přípravou u Policie České republiky.**

Dotaz	Ano v %
A	0
B	30
C	0

Zdroj: vlastní výzkum

P05: Spokojenost s taktickou služební přípravou u Policie České republiky.

H05: Zvýšení frekvence taktických výcviků.

Závěr:

Na tuto otázku odpověděli všichni policisté. Hypotéza zde byla potvrzena. Celkově je s taktickou služební přípravou spokojeno 24 proc. respondentů. Dále jsem zjistil, že 91 proc. policistů by uvítalo zvýšení frekvence taktických výcviků Policie České republiky.

Tab. 6: **Rozdělení respondentů podle spokojenosti s vlastní fyzickou připraveností.**

Dotaz	Ano v %
A	37
B	62,7
C	100

Zdroj: vlastní výzkum

P06: Spokojenost s vlastní fyzickou připraveností policisty.

H06: Zvýšení frekvence fyzické služební přípravy.

Závěr:

Na tuto otázku odpověděli všichni dotazovaní policisté. Hypotéza zde byla potvrzena. Celkově s vlastní fyzickou připraveností je spokojeno 57 proc. policistů. Dále jsem zjistil, že zvýšení frekvence fyzické služební přípravy vyžaduje 94 proc. policistů.

Tab. 7: Rozdělení respondentů podle použití zbraně proti policistům při služebních zákrocích.

Dotaz	Ano v %
A	30
B	21
C	50

Zdroj: vlastní výzkum

P07: Použití zbraně proti policistům při služebních zákrocích.

H07: Použití zbraně policistou.

Závěr:

Na tuto otázku odpověděli všichni policisté. Hypotéza zde byla vyvrácena, neboť počet použití zbraně proti policistům nebyl stejný jako počet použití zbraně jednotlivými policisty. Bylo zjištěno, že celkově byla zbraň použita proti 28,4 proc. policistů. Celkově již zbraň použilo 21 proc. policistů. Z toho 1x zbraň použilo 42 proc. dotazovaných policistů. 2x byla použita 49 proc. policistů a více než 2x byla použita zbraň ve 29 proc.

Tab. 8: **Rozdělení respondentů podle vnímání termínu „Krizová situace“.**

Dotaz	Ano v %
A	100
B	100
C	100

Zdroj: vlastní výzkum.

P08: Termín „krizová situace“.

H08: Termín „krizová situace“ vnímají policisté rozdílně od definic psychologie a sociologie.

Závěr: Na tuto otázku odpověděli všichni policisté. Hypotéza zde byla potvrzena, neboť policisté skutečně vnímají termín „Krizová situace“ odlišně od definic daných psychologů a sociologů. Bylo zjištěno, že policisté pod termínem „Krizová situace“ vnímají především napadení pachatelem 42,8 proc., ohrožení života a zdraví ve 35,4 proc., dosud neřešenou situaci nebo konflikt ve 13,1 proc., nutnost použít zbraň ve 4 proc. Dále uvedli pojmy jako: nebezpečí, tíseň, potyčky, divácké násilí, demonstrace a domácí násilí v celkovém počtu 4,6 proc.

Tab. 9: **Rozdělení respondentů podle ochoty přijmout pomoc pro vyrovnání se s krizovou situací.**

Dotaz	Ano v %
A	90
B	100
C	100

Zdroj: vlastní výzkum.

P09: Přípravenost ke zvládnání krizových situací.

H09: Ochota přijmout pomoc pro vyrovnání se s krizovou situací.

Závěr: Na tuto otázku odpověděli všichni policisté. Hypotéza zde byla potvrzena, neboť takřka všichni z dotazovaných policistů uvedli ochotu, v případě nabídky, přijmout pomoc pro vyrovnání se z následky krizové situace. Bylo zjištěno, že pouze 10 proc. z dotazovaných policistů skupiny A, tj. ve věku 20-25 let, s dobou trvání služebního poměru v délce 0-5 let nejsou ochotni přijmout nabízenou pomoc. Tito policisté také uvedli a to ve 10 proc., že nebyli přítomni ani na místech sebevražd, nebo živelných katastrof.

Tab. 10: **Rozdělení respondentů podle uvědomění si možnosti změny chování a jednání po prožití krizové situace.**

Dotaz	Ano v %
A	15,8
B	90
C	100

Zdroj: vlastní výzkum.

P10: Změna chování a jednání po prožití krizové situace.

H10: Uvědomění si možnosti změny chování a jednání po prožití krizové situace.

Závěr: Na tuto otázku odpověděli všichni policisté. Hypotéza zde byla potvrzena, neboť policisté si uvědomují riziko spojené s prožitím krizové situace, která se následně může projevit ve změně jejich chování a jednání. Bylo zjištěno, že možnost změny chování a jednání si uvědomuje 68,6 proc. policistů. Dále byl zjištěn rozdíl 11,4 proc. oproti otázce: Domníváte se, že prožití krizové situace Vás může ovlivnit? 80 proc. policistů uvedlo kladnou odpověď. Bohužel se zde nepodařilo zjistit, zda se nejedná o ovlivnění jiného rázu.

Tab. 11: **Rozdělení respondentů podle prožití jimi vnímané krizové situace.**

Dotaz	Ano v %
A	90

B	100
C	79

Zdroj: vlastní výzkum.

P11: Vyrovnání se z následky krizové situace.

H11: Většina policistů již krizovou situaci prožila

Závěr: Na tuto otázku odpověděli všichni policisté. Hypotéza zde byla vyvrácena, neboť 58 proc. policistů uvedlo, krizovou situaci ještě neprožilo. Bylo zjištěno, že 91 proc. policistů, kteří již krizovou situaci prožili jsou schopni se s následky této situace vypořádat sami. Rovněž tak bylo zjištěno, že tito policisté byli schopni se s nastalou situací vypořádat do 24 hodin v 34,4 proc., do 1 týdne v 25 proc., do 1 měsíce v 15,6 proc., do 1 roku v 6,3 proc. a více než 1 rok se s krizovou situací vyrovnávalo 15,6 proc. policistů. Zde bylo také zjištěno, že policisté, kteří uvedli vyrovnání se s krizovou situací do 1 roku a více než 1 rok, ve 100 proc. také uvedli, že byli přítomni na místě živelných katastrof, dále místech sebevražd a také přítomni pokusu sebevraždy.

Tab. 12: **Rozdělení respondentů podle napadení policistů při záchrannářských pracích.**

Dotaz	Ano v %
A	5,7
B	11,4
C	0

Zdroj: vlastní výzkum.

P12: Napadení policistů při záchrannářských pracích.

H12: Schopnost vyhodnocení situace policistou.

Závěr: Na tuto otázku odpověděli všichni policisté. Hypotéza zde byla potvrzena, neboť policisté uvedli, že byli napadeni při záchranářských pracích jen v 5,7 proc. všech případů, kdy z valné většiny se jednalo o místa dopravních nehod. Bylo zjištěno, že schopnost vyhodnotit nekonfliktní situaci přerůstající v situaci rizikovou, popř. předejít vyhocení situace z nekonfliktní na rizikovou je 89,7 proc. Z tohoto počtu se sebekriticky přiznalo jen 10,3 proc. dotazovaných k neschopnosti předcházet, popř. vyhodnotit situaci. Zde se jednalo, ve všech případech o policisty skupiny B.

Tab. 13: Rozdělení respondentů podle nabídnuté pomoci po prožití krizové situace, ze strany zaměstnavatele.

Dotaz	Ano v %
A	3,5
B	5,7
C	2,2

Zdroj: vlastní výzkum.

P13: Nabídka pomoci ze strany zaměstnavatele.

H13: Policie, i přes medializaci nedbá na nutnost nabízet pomoc svým zaměstnancům.

Závěr: Na tuto otázku odpověděli všichni policisté. Hypotéza zde byla potvrzena, neboť policistům, kteří dle svých vyjádření prožili krizovou situaci byla pomoc nabídnuta je v mizivém procentu všech případů. Bylo zjištěno, že policistům byla pomoc po prožití krizové situace zajištěna pomoc nejvíce ze stran svých kolegů, či kolegyň, poté ze strany rodinných příslušníků, a až v třetím případě ze strany

zaměstnavatele.

Závěr:

Cílem této práce je pomoci omezit vzestup útoků pachatelů nejrůznějších trestných činů na policisty, proti nimž policisté zasahují a současně jsem se snažil touto cestou ukázat, jak je důležitá taktická připravenost policistů pro jejich „přežití“ ve službě. Obsahuje doporučené a v praxi vyzkoušené aktivní taktické postupy při základních policejních úkolech se snahou co nejvíce zabezpečit život zasahujícího policisty a osob, které se na místě nacházejí. Je zaměřena na pochopení a zvládnutí taktické stránky služebních zákroků. V tomto, dle mého názoru, dokáže velmi mnoho napomoci nácvik modelových situací, neboť policisté již „nacvičenou“ situaci nevnímají jako krizovou. Nezabývá se spekulativními úvahami. Práce se zabývá především tím, co je účinné při střetnutí se zločincem a také tím, co by mohlo pomoci při samotné přípravě policistů Policie České republiky.

Ve své práci jsem se snažil přiblížit v součásti zatím teprve začínající ožehavé a aktuální téma, které se zabývá taktickou připraveností v boji se zločinem v České republice. K tomuto byly rovněž směřovány sociologicko-empirické výzkumy, jejichž cílem bylo zjištění postojů policistů k dané problematice. Výsledky jsem porovnával s odbornou literaturou. Celkem bylo formulováno 13 pracovních hypotéz, které byly jednoduchými statistickými a logickými postupy podrobeny dokazování o jejich platnosti, či

neplatnosti. Dotazníky se liší administrativní úpravou a formulací některých otázek. V dotazníku se potvrdilo deset otázek a počet tří hypotéz byl vyvrácen. Většina dotazovaných policistů se shodla na důležitosti taktického výcviku u Policie České republiky.

I přes to, že provedený výzkum dokazuje určité skutečnosti, ať již nová zjištění nebo potvrzení již známých skutečností, tak mu pro malý počet zkoumaných analytických jednotek a malé strukturovanosti reprezentantů nepřikládám vysokou vypovídající hodnotu a jsem si vědom omezení platnosti zjištěných poznatků.

Samotnou diplomovou práci jsem zpracovával 9 měsíců. Téma mne zaujalo a rád bych se mu i nadále věnoval, čili nepovažuji toto téma pro mne za uzavřené. Samotné zvládání jednotlivých krizových situací policistů Policie České republiky je spojeno s dalšími jevy, kterým jsem již nemohl věnovat v dané práci hlubší pozornost, ale na které bych se chtěl i v budoucnu soustředit.

Resumé

Základním cílem této práce je možnost napomoci policistům se zvládáním situací, které mohou vnímat jako krizové a tím docílit omezení neustále se zvyšující brutality útoků pachatelů trestných činů na jednotlivé policisty, kteří proti nim zakročují a eliminovat případné hrozící nebezpečí při provádění některých policejních úkonů. Poukazuje na důležitost nejen správného taktického výcviku strážců zákona, ale také možnost tohoto nácviku za využití modelových situací. Je zde popsána základní taktika, různé druhy pout, včetně nošení těchto pout. Dále je zde popsána problematika přístupu a prohledávání objektů, kontrola podezřelých a ozbrojených osob, zastavování motorových vozidel a poutání podezřelých osob, což patří k nejběžnějším policejním úkonům v současnosti, kdy při těchto úkonech dochází k riziku zranění, či úmrtí policisty, což je samotnými policisty v případě napadení, či jakési nejistoty vnímáno jako krizová situace. Výsledky výzkumu uskutečněného v roce 2006 a 2008 potvrzují, či vyvracejí pracovní hypotézy a vedou k závěru, že taktickému výcviku a výchově u Policie ČR a přípravě na krizové situace v „policejním chápání“ je věnován daleko menší prostor, než by si zasloužil. Díky tomuto je opomíjen a také možná díky tomuto dochází k pochybením ze strany strážců zákona

Anotace:

Ausfíicír, Pavel. Příprava policistů ke zvládnání krizových situací. Diplomová práce. Brno: Fakulta humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, 2009. 68 stran.

Diplomová práce se zabývá poukázáním na důležitost připravenosti policistů na služební zákroky proti pachatelům trestné činnosti. Zjištěním postojů policistů k problematice krizových situací a důležitosti taktického výcviku za využití modelových situací.

Klíčová slova: policista, taktika chování, krizová situace, faktory, policejní úkony, výzkum.

Annotation:

Ausfíicir, Pavel. Preparing policie officers to managing critical situations. Masters thesis. Brno: University of Tomas Bata in Zlin, Faculty of humanities, 2007. 68 Pages.

This Masters thesis inquires into refering of importace prearedness of police officers to

service operations to eliminate criminals. Of detecting postures police officers to problematic of critical situations and importance tactical training with usány modelling situations.

Keywords: police officer, tactical, critical situations, factors, police operations, research.

Literatura a prameny:

1. Zákon č. 140/1961 Sb., ve znění pozdějších změn a doplňků
2. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky
3. Závazný pokyn Policejního prezidenta č. 220/2008 Sb..
4. Crawford S. Smrtící bojová umění. Praha, Ottovo nakladatelství, 2001. ISBN 80-7181-496-2
5. Havel V. Defenzivní střelba. Praha, Naše vojsko, 1995. ISBN 80-206-0463-4
6. Kraus B., Poláčková V. Člověk-prostředí-výchova, Brno, Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2
7. Kraus B. Základy sociální pedagogiky, Praha, Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3
8. Nakonečný M. Psychologie osobnosti, Praha, Academia, 2003. ISBN 80-200-1289-3
9. Nakonečný M. Základy psychologie, Praha, Academia, 2004. ISBN 80-200-1290-7
10. Náchodský Z. Taktika policejní akce, Praha, Armex, 1993.
11. Polák J. Přežití ve městě, aneb sebeobrana trochu jinak. Praha, Naše vojsko, 1994. ISBN 80-901247-7-1
12. Remsberg Ch. et.al. Jak přežít v betonové džungli, Praha, Ermex, 2001. ISBN 80-86244-19-9.

13. Špatenková N. Krize psychologický a sociologický fenomén, Praha, Grada, 2004. ISBN 80-247-0888-4
14. Thompson L. Manuál pro boj s teroristy. Praha, Ivo Železný, 2005. ISBN 80-237-3875-5
15. Walter N.L. et.al. Elitní jednotky Lidé zbraně a operace ve válce proti terorismu. Praha: Cesty, 1997. ISBN 80-7181-135-1
16. In Kriminologický sborník č.2. Praha, naše vojsko, 1985
17. Policista č. 2, Praha, MV ČR, 1995. ISSN 0862-6820
18. Policista č. 6, Praha, MV ČR, 2007. ISSN 1211-7943
19. Policista č. 2, Praha, MV ČR, 2008. ISSN 1211-7943
20. Zbraně a náboje č. 8, Praha, RF Hobby, 2002. ISSN 1212-5210
21. Zbraně a náboje č. 9, Praha, RF Hobby, 2004. ISSN 1212-5210
22. Zbraně a náboje č. 12, Praha, RF Hobby, 2007. ISSN 1212-5210
23. Vojenské rozhledy č. 3, Praha, 1995
24. Bogrová N. Výsledky výzkumu zátěžových situací policistů, 2008. Nepublikováno
25. Černý P. Taktická příprava – Metodika použití pout a vybraných donucovacích prostředků. MV ČR, 2001. Nepublikováno
26. Černý P. Komunikace v krizových situacích pro policisty služby pořádkové policie, 2007. Nepublikováno
27. Hubert J., Sehnoutka P., Metodická pomůcka instruktora služební TSP, 1998. Nepublikováno

Odkazový aparát:

- 1) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 3
- 2) Viz. Nakonečný M. *Základy psychologie*, str. 306
- 3) Viz. Nakonečný M. *Základy psychologie*, str. 85
- 4) Viz. Kraus B. *Člověk-prostředí-výchova*, str. 145
- 5) Viz. Kraus B. *Člověk-prostředí-výchova*, str. 144
- 6) Viz. Kraus B. *Člověk-prostředí-výchova*, str. 143
- 7) Viz. Kraus B. *Základy sociální pedagogiky*, str. 143
- 8) Viz. Černý P. *Komunikace v krizových situacích pro policisty služby pořádkové policie*, str. 7
- 9) Viz. Špatenková N. *Krize psychologický a sociologický fenomén*, str. 17
- 10) Viz. Černý P. *Komunikace v krizových situacích pro policisty služby pořádkové policie*, str. 8
- 11) Viz. Černý P. *Komunikace v krizových situacích pro policisty služby pořádkové policie*, str. 9
- 12) Viz. Černý P. *Komunikace v krizových situacích pro policisty služby pořádkové policie*, str. 9
- 13) Viz. Cimický J. *Policista č.2/1995*, str. 38
- 14) Viz. Remsberg Ch. et. Al. *Jak přežít v betonové džungli*, str. 12
- 15) Viz. Remsberg Ch. et. Al. *Jak přežít v betonové džungli*, str. 12

- 16) Viz. Špatenková N. *Krize psychologický a sociologický fenomén*, str. 23
- 17) Viz. Špatenková N. *Krize psychologický a sociologický fenomén*, str. 23
- 18) Viz. Špatenková N. *Krize psychologický a sociologický fenomén*, str. 37
- 19) Viz. Bogrová N. *Výsledky výzkumu zátěžových situací policistů*, str. 13
- 20) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 21
- 21) Viz. Havel V. *Defenzivní střelba*, str. 39
- 22) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 5
- 23) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 12
- 24) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 13
- 25) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 13
- 26) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 14
- 27) Viz. Král J. *Zbraně a náboje č.12/2007*, str. 44-47
- 28) Viz. Černý P. *Policista č. 6/2007*, str. 2
- 29) Viz. Černý P. *Policista č. 6/2007*, str. 3
- 30) Viz. Nakonečný M. *Psychologie osobnosti*, str. 104-105
- 31) Viz. Černý P. *Policista č. 6/2007*, str. 9
- 32) Viz. Kraus B. *Základy sociální pedagogiky*, str. 144
- 33) Viz. Šašek Č. *Policista č. 2/2008*, str. 30-31
- 34) Viz. Černý P. *Policista č. 6/2007*, str. 7
- 35) Viz. Nastoupil R. *Vojenské rozhledy č.3/1995*, str. 144
- 36) Viz. Černý P. *Policista č. 6/2007*, str. 2
- 37) Viz. Černý P. *Policista č. 6/2007*, str. 2
- 38) Viz. Černý P. *Policista č. 6/2007*, str. 2-3
- 39) Viz. Černý P. *Policista č. 6/2007*, str. 2-4
- 40) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 15
- 41) Viz. Černý P. *Taktická příprava – Metodika použití pout a vybraných donucovacích prostředků*, str. 2
- 42) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 16
- 43) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 16
- 44) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 17
- 45) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 18
- 46) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 19
- 47) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 18
- 48) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 18

- 49) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 19
- 50) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 19
- 51) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 22
- 52) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 24
- 53) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 30
- 54) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 34
- 55) Viz. Hubert J. et. al. *Metodická pomůcka instruktora služební TSP*, str.12
- 56) Viz. Hubert J. et. al. *Metodická pomůcka instruktora služební TSP*, str.34-45
- 57) Viz. Hubert J. et. al. *Metodická pomůcka instruktora služební TSP*, str.34-45
- 58) Viz. Náchodský Z. *Taktika policejní akce*, str. 86
- 59) Viz. Černý P. *Taktická příprava – Metodika použití pout a vybraných donucovacích prostředků*, str. 12
- 60) Viz. Černý P. *Taktická příprava – Metodika použití pout a vybraných donucovacích prostředků*, str. 12
- 61) Viz. Černý P. *Taktická příprava – Metodika použití pout a vybraných donucovacích prostředků*, str. 34
- 62) Viz. Černý P. *Taktická příprava – Metodika použití pout a vybraných donucovacích prostředků*, str. 34-35
- 63) Viz. Černý P. *Taktická příprava – Metodika použití pout a vybraných donucovacích prostředků*, str. 34-45

Seznam příloh:

- Příloha č. 1. – Projekt diplomové práce
- Příloha č. 2. – Dotazník č. 1
- Příloha č. 3. – Příklad vyplněného dotazníku č. 1
- Příloha č. 4. – Dotazník č. 2
- Příloha č. 5. – Příklad vyplněného dotazníku č. 2
- Příloha č. 6. – Záznam rozhovoru s policistou, jak vnímá krizovou situaci
- Příloha č. 7. – Záznam rozhovoru s pachatelem trestné činnosti
- Příloha č. 8. – Vozidlo Policie České republiky, po střelbě pachatele závažného trestného činu
- Příloha č. 9. – Příklad nácviku „krytí“ za vozidlem
- Příloha č. 10. – Příklad nácviku „krytí“ za zdí
- Příklad č. 12. – Příklad nácviku poutání pachatele trestného činu u stěny budovy
- Příloha č. 13. – Příklad nácviku poutání pachatele trestného činu u vozidla

Příloha č. 8

Příloha č. 6

Situace: po zaznamenání pultu centralizované ochrany Policie České republiky byla hlídka dvou policistů vyslána k budově banky, která se nacházela v menším okresním městě. Při příjezdu hlídkového vozu již na chodníku stáli dva muži, kteří na příjíždějící hlídku gestikulovali a ukazovali směrem k postranní uličce. Po zastavení vozidla policisté zjistili, že zde došlo k loupežnému přepadení banky a pachatel tohoto činu, ozbrojen minimálně jednou krátkou střelnou zbraní po odcizení finanční hotovosti, kterou mu obsluha banky vydala utekl z banky pryč. Jeden z gestikulujících mužů byl zaměstnanec ostrahy banky. Druhý byl svědkem loupežného přepadení. Hlídka po obdržení nezbytných informací nastoupila do vozidla a vjela do postranní uličky. Dále radiostanicí informovala Operační středisko a pokračovala v projíždění ulic, ve snaze zadržet pachatele přepadení banky. Při míjení jedné z postranních uliček uviděla muže, který částečně odpovídal popisu pachatele loupeže. Hlídka ihned najela do uličky směrem k pachateli, který poté, co zaznamenal příjíždějící policejní vozidlo vytasil zpod bundy pistoli a začal na vozidlo policie střílet. Poté policisté palbu opětovali a pachatele poté zadrželi.

Otázka: Co si myslíš o zákroku, který jste tehdy se svým kolegou provedli?

Odpověď: Zpackali jsme to už od samého začátku. Ale nejenom my, ale také operační, který tam měl poslat víc hlídek.

Otázka: Řekl bys, že to byla krizová situace?

Odpověď: To si teda piš.

Otázka: Jak ses cítil při nahlášení signálu a jízdě k bance?

Odpověď: Bral jsem to jako další planý poplach. Byl jsem klidný, žádný vzruší se nekonalo. U nás ve městě se banky do té doby nevykrádaly.

Otázka: A po tom, co jste se u banky dozvěděli, že byla skutečně přepadená?

Odpověď: Popsal bych to jako hru „chyt' si svýho zajíce“. Byli jsme strašně hrr. Vůbec jsem nepřemýšlel nad nějakým rizikem. Vždyť ani jeden z nás na sobě neměl neprůstřelnou vestu.

Otázka: Když jste pak viděli toho muže v uličce, změnilo se nějak Vaše chování?

Odpověď: Vůbec ne, byli jsme jako nějací amatéři z amerického filmu. Myslel jsem, že na něj jenom zařvu, on si lehne, pak ho spoutáme a budem „slavní“.

Otázka: Co se stalo pak, když vytáhl zbraň?

Odpověď: Já jsem si ani neuvědomil, že vytáhl pistoli. Až, když první ranou prostřelil čelní sklo. Pak už to byl fofr. Vyjel jsem z auta jak motorová myš. Parťák byl trochu pomalejší, tím skvělým pouzdrém na pistol se zachytil za pásy od auta. Nakonec se odtamtud dostal taky. Zmizeli jsme za auto a odtamtud jsme na něj začli řvát, ať toho nechá.

Otázka: Nechal?

Odpověď: To víš, že ne. Padly ještě asi dvě rány a pak jsem už začal střílet já. Ještě štěstí, že ten chlap stál u zdi baráku, kde nebyly žádný okna.

Otázka: Jak jsem při tom cítil?

Odpověď: Byl to strašném mazec. Já jsem vlastně ani nepřemýšlel, chtěl jsem jenom přežít. Naštěstí se za chvíličku vzdal. Fakt jsem si nikdy nemyslel, že to bude takhle rychlý.

Otázka: Pak ses cítil jak?

Odpověď: Než přijeli posily, tak to bylo ještě dobrý, akorát mi to přišlo strašně dlouhý. Pak, když si ho přebrali jsem si sed na zem a tak nějak se akorát třásl. Nebejt jinejch tak jsme ani netrefili na základnu.

Otázka: Takže jsi to ustál v pohodě, nebo to mělo ještě nějakou dohru?

Odpověď: Na základně mě dali po spoustě otázek od kriminálky a vedení volno. Jak jsem přišel do šatny, tak jsem si sed do otevřený skříně a začal jsem brečet. Až tam mi došlo, že kvůli těm mizernejm asi padesáti papírům jsem moh zařvat. Taky mi bylo strašně, najednou na mě dolehlo, že jsem se taky nemusel vrátit domů.

Otázka: Nabídl ti pak někdo nějakou pomoc?

Odpověď: Myslíš jako z vedení? To ne, těm to bylo jedno. Hlavně, že zas byli slavní. Zadrželi přece pachatele přepadení banky, tedy, i když u toho nebyli. Já jsem si pak tak akorát vylil palici.

Otázka: Tak jsi se z toho dostal sám?

Odpověď: No to nedostal. Začal jsem pak chodit k jednomu psychologovi. Ještě štěstí, že mě do toho ženská uvrtala. Ještě asi měsíc jsem se budil spocenej a zdálo se mi o tom.

Otázka: Možná to bude znít hloupě, ale podle rčení: „Všechno zlý, je pro něco dobrý“. Co jsis z toho odnesl?

Odpověď: Prostřelenou bundu.(smích) Né, vážně. Od té doby už nic nepodceňuju. Pokud jedu na něco podobného, třeba i na domácí násilí, tak si беру neprůstřelku pod bundu.

Otázka: Proč, třeba na domácí násilí?

Odpověď: Tady totiž na začátku hrajem na jiným písečku. Je to prostor, který neznám a stát se může cokoli.

Otázka: Co by jsi doporučil ostatním?

Odpověď: Možná to bude znít, jako z nějakého laciného filmu, ale profesionalitu. Nespolíhat se na náhodu. Pokaždé to dělat, jako by to bylo naostro. Trénovat. Hlavně modelovky. Tam se člověk hodně naučí.

Otázka: Co je pro tebe dneska krizová situace?

Odpověď: Pokaždé, když mě pošlou po volání na tísňovou linku. Tam kde nevím, jestli mi zase nepůjde o život.

Děkuji za odpovědi a ať se ti daří.

Příloha č. 5

Vážená policistko, vážený policisto,

Předkládám Vám tento dotazník a žádám Vás o jeho vyplnění. V současnosti pracuji na diplomové práci s názvem „**Příprava policistů ke zvládnutí krizových situací**“ a tento dotazník bude sloužit výhradně jako součást části této diplomové práce. Dotazník je plně anonymní. Vzhledem k tomu Vás žádám o jeho pravdivé vyplnění.

Předem děkuji za spolupráci a pomoc.

Bc. Pavel Ausfíř

1. Kolik Vám je let? _____
2. Jak dlouho pracujete u Policie České republiky? _____
3. Setkal(a) jste se při služebních zákrocích s agresivitou podezřelých? _____
4. Setkal(a) jste se při služebních zákrocích s verbální agresivitou podezřelých? _____
5. Setkal(a) jste se při služebních zákrocích s fyzickou agresivitou podezřelých? _____
6. Setkal(a) jste se při služebních zákrocích s agresivitou podezřelých spojenou s ničením majetku? _____
7. Bylo proti Vám použito pachatelem fyzického násilí? _____
8. V případě, že bylo, kolikrát? _____
9. Byl jste při provádění služebního zákroku zraněn? _____
10. V případě, že ano, kolikrát? _____
11. Dotýká se Vás osobně fyzický kontakt s násilníkem, nebo toto berete jako běžnou policejní práci?
 - a) ano, dotýká
 - b) spíše ano, dotýká
 - c) spíše ne, nedotýká
 - d) ne, nedotýká
12. Jste schopen zasahovat vždy s chladnou hlavou? _____
13. Jste spokojen s taktickou služební přípravou u Policie ČR? _____
14. Jste spokojen s fyzickou připraveností Vaší osoby? _____

15. Použil jste při služebním zákroku zbraň? _____
16. V případě, že ano, kolikrát? _____
17. Byla proti Vám při služebním zákroku použita zbraň? _____
18. V případě, že ano, kolikrát? _____
19. O jakou zbraň se jednalo? _____
20. Co rozumíte pod termínem „Krizová situace“? _____
21. Domníváte se, že jste připraven na zvládnutí krizové situace? _____
22. Domníváte se, že jste připraven zvládnout „dopad“ krizové situace? _____
23. Jste připraven na přijetí pomoci pro vyrovnání se ze situací, která nastala po situaci krizové? _____
24. Jste připraven a ochoten zajistit pomoc i svému kolegovi (kolegyni)? _____
25. Domníváte se, že prožití krizové situace Vás může ovlivnit? _____
26. Domníváte se, že prožití krizové situace může změnit Vaši psychiku? _____
27. Domníváte se, že prožití krizové situace může změnit Vaše jednání a chování? _____

28. Dokážete vyhodnotit nekonfliktní situaci v době, kdy přerůstá v situaci rizikovou? _____

29. Myslíte si, že dokážete předejít vyhrocení situace z nekonfliktní na rizikovou, popř. nebezpečnou? _____
30. Jaká je pro Vás riziková situace? _____
31. Byl jste vystaven delší dobu psychickému nátlaku ze strany agresora? _____
32. V případě, že ano, dokázal jste tento nátlak „ustát“ sám? _____
33. Byl jste někdy pracovně přítomen pokusu sebevraždy? _____
34. Byl jste někdy přítomen na místě sebevraždy? _____
35. Byl by jste schopen takovouto situaci vyřešit, resp. „ukecat“ osobu, která se o sebevraždu pokouší? _____
36. Byl jste někdy nasazen v místě živelných katastrof? _____
37. Byla Vám někdy, ze strany zaměstnavatele nabídnuta pomoc, bez ohledu na to, zda jste ji využil, či nikoliv? _____
38. V případě, že jste prožil krizovou situaci, byl jste schopen se s následky této situace vyrovnat sám? _____

39. V případě, že ano, v jakém časovém horizontu?

- a) do 24 hodin
- b) do 1 týdne
- c) do 1 měsíce
- d) do 1 roku
- e) více než 1 rok

40. Byl jste někdy napaden při provádění záchranářských prací (místa DN, případy domácího násilí)? _____

Příloha č. 4

Vážená policistko, vážený policisto,

Předkládám Vám tento dotazník a žádám Vás o jeho vyplnění. V současnosti pracuji na diplomové práci s názvem „**Příprava policistů ke zvládnání krizových situací**“ a tento dotazník bude sloužit výhradně jako součást části této diplomové práce. Dotazník je plně anonymní. Vzhledem k tomu Vás žádám o jeho pravdivé vyplnění.

Předem děkuji za spolupráci a pomoc.

Bc. Pavel Ausfíř

1. Kolik Vám je let? _____
2. Jak dlouho pracujete u Policie České republiky? _____
3. Setkal(a) jste se při služebních zákrocích s agresivitou podezřelých? _____
4. Setkal(a) jste se při služebních zákrocích s verbální agresivitou podezřelých? _____
5. Setkal(a) jste se při služebních zákrocích s fyzickou agresivitou podezřelých? _____
6. Setkal(a) jste se při služebních zákrocích s agresivitou podezřelých spojenou s ničením majetku? _____
7. Bylo proti Vám použito pachatelem fyzického násilí? _____
8. V případě, že bylo, kolikrát? _____
9. Byl jste při provádění služebního zákroku zraněn? _____
10. V případě, že ano, kolikrát? _____
11. Dotýká se Vás osobně fyzický kontakt s násilníkem, nebo toto berete jako běžnou policejní práci?
a) ano, dotýká
b) spíše ano, dotýká
c) spíše ne, nedotýká
d) ne, nedotýká
12. Jste schopen zasahovat vždy s chladnou hlavou? _____
13. Jste spokojen s taktickou služební přípravou u Policie ČR? _____
14. Jste spokojen s fyzickou připraveností Vaší osoby? _____

15. Použil jste při služebním zákroku zbraň? _____
16. V případě, že ano, kolikrát? _____
17. Byla proti Vám při služebním zákroku použita zbraň? _____
18. V případě, že ano, kolikrát? _____
19. O jakou zbraň se jednalo? _____
20. Co rozumíte pod termínem „Krizová situace“ _____
21. Domníváte se, že jste připraven na zvládnutí krizové situace? _____
22. Domníváte se, že jste připraven zvládnout „dopad“ krizové situace? _____
23. Jste připraven na přijetí pomoci pro vyrovnání se ze situací, která nastala po situaci krizové? _____
24. Jste připraven a ochoten zajistit pomoc i svému kolegovi (kolegyni)? _____
25. Domníváte se, že prožití krizové situace Vás může ovlivnit? _____
26. Domníváte se, že prožití krizové situace může změnit Vaši psychiku? _____
27. Domníváte se, že prožití krizové situace může změnit Vaše jednání a chování? _____

28. Dokážete vyhodnotit nekonfliktní situaci v době, kdy přerůstá v situaci rizikovou? _____

29. Myslíte si, že dokážete předejít vyhrocení situace z nekonfliktní na rizikovou, popř. nebezpečnou? _____
30. Jaká je pro Vás riziková situace? _____
31. Byl jste vystaven delší dobu psychickému nátlaku ze strany agresora? _____
32. V případě, že ano, dokázal jste tento nátlak „ustát“ sám? _____
33. Byl jste někdy pracovně přítomen pokusu sebevraždy? _____
34. Byl jste někdy přítomen na místě sebevraždy? _____
35. Byl by jste schopen takovouto situaci vyřešit, resp. „ukecat“ osobu, která se o sebevraždu pokouší? _____
36. Byl jste někdy nasazen v místě živelných katastrof? _____
37. Byla Vám někdy, ze strany zaměstnavatele nabídnuta pomoc, bez ohledu na to, zda jste ji využil, či nikoliv? _____
38. V případě, že jste prožil krizovou situaci, byl jste schopen se s následky této situace vyrovnat sám? _____

39. V případě, že ano, v jakém časovém horizontu?

- a) do 24 hodin
- b) do 1 týdne
- c) do 1 měsíce
- d) do 1 roku
- e) více než 1 rok

40. Byl jste někdy napaden při provádění záchranářských prací (místa DN, případy domácího násilí)? _____

Příloha č. 1

**UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno**

**Příprava policistů ke zvládnutí krizových situací
(Projekt diplomové práce)**

Jméno a příjmení zpracovatele: Bc.Pavel Ausficír

Jméno a příjmení vedoucího práce: JUDr. Viktor Půčala

Brno 2007

Popis problému, který bude v práci řešen: postupy pro omezení útoku pachatelů trestné činnosti na policisty a jejich příprava pro zvládnutí krizových situací, které mohou nastat při běžném výkonu povolání.

Cíl diplomové práce a jeho zdůvodnění: snaha o co největší zabezpečení života zasahujícího policisty a osob, které se na místě zákroku nachází, včetně psychologické přípravy, jako nedílné a klíčové součásti potřebné pro zvládnutí samotných krizových situací.

Metody zpracování diplomové práce: teoretická, dotazníková a deduktivní metoda

Osnova diplomové práce: Úvod

1. Taktika chování
2. Služební zbraň a její nošení
3. Činitelé střetnutí
4. Některá základní specifikace policejních úkonů:
 - 4.1. přístup k objektům a jejich prohledávání
 - 4.2. podezřelé a ozbrojené osoby
 - 4.3. zastavování motorových vozidel
 - 4.4. poutání podezřelých osob
5. Psychologická příprava pro konfliktní situace
6. Empirická část

Závěr

Resumé

Anotace

Seznam použité literatury

Odkazový a poznámkový aparát

Přílohy

Seznam literatury: Trestní zákon
Trestní řád
Zákon č. 283/91 Sb.
Taktika policejní akce: JUDr. Náchodský Zdeněk
Jak přežít v betonové džungli: Remsberg Charles
Smrtící bojová umění: Crawford Steve
Elitní jednotky: Lang Walter
Periodikum Zbraně a náboje

Časový harmonogram vypracování diplomové práce: do března 2009

Úvod

Prosazování a ochrana zákona je rizikové povolání, které vyžaduje konstantní profesionalitu a špičkovou připravenost. V důsledků různých úrazů odchází den co den z výkonu služby kolem 130 policistů. Více než polovina těchto úrazů je spojena s výkonem služby a vznikla při zákrocích policistů proti pachatelům trestné činnosti, nebo při záchranářských pracích.

Předpokládaná publikace řeší taktiku pro chování v reálně nebezpečných situacích.

Pro začátek dva náhodné příklady z policejní praxe:

Zastřelení policisty: policista reagoval na tiché poplašné zařízení místního klenotnictví, které již několikrát před tím vyvolalo planý poplach. Po vstupu do klenotnictví zde přistihl zloděje a ten po něm vystřelil z revolveru ráže 38 Spl a zasáhl policistu do hlavy. Smrt nastala okamžitě. Útočník byl zadržen posilami v bezprostřední blízkosti klenotnictví

Policista společně se svým kolegou reagoval na volání na tísňovou linku z rodinné rozepře v jednom místním rodinném domě. Když policista přistoupil ke dveřím, objevil se v nich subjekt, který střelil policistu do prsou brokovnicí. Poté se subjekt zabarikádoval v domě, kde se vzdal až po vyjednávání.

Tyto uvedené případy z praxe dokumentují neustále se zvyšující brutalitu a agresivitu pachatelů. Na druhé straně však jasně signalizují nedostatečnou připravenost policistů na služební zákroky určitého typu.

- 1. Taktika chování**
- 2. Služební zbraň a nošení služební zbraně**
- 3. Činitelé střetnutí**

Taktiky pro chování v reálně nebezpečných situacích jsou rozděleny do dvou základních kategorií:

1. taktiky chování , které mohou předejít rizikovým situacím se snahou zamezit a vyloučit použití střelných zbraní.

2. taková jednání a chování, která umožňují a pomáhají policistovi „přežít“ za předpokladu, že se přes veškeré úsilí nepodařilo použití střelné zbraně ze strany útočníka zamezit.

Obě tyto kategorie vyžadují přípravu policistů daleko dříve, než se budou v reálně rizikové situaci pohybovat a muset použít střelnou zbraň při zákroku. Je zde nutné vytvořit vyvážený vztah mezi psychickou stabilitou, fyzickou zdatností, odborností, taktikou v pohybu, jednáním a chováním v rizikové situaci a střeleckou dovedností. Úspěšnost nelze totiž zakládat na bezstarostnosti, důvěřivosti, a to vzhledem k tomu, že u většiny pachatelů závažné trestné činnosti lze předpokládat ilegální držení zbraně a její skryté nošení. Nelze také předpokládat slušné a zdvořilé chování. Je třeba si uvědomit, že vycvičený a trénovaný policista má zpravidla větší sebedůvěru, je si vědom své připravenosti pro reálně rizikové situace a jeho kontrolované dovednosti mu mohou umožnit v případě potřeby vzniklé riziko minimalizovat a případné násilí hned zastavit a účinným způsobem eliminovat. Sebedůvěra je však vlastnost bez které se policista neobejde. Přílišná sebedůvěra je zde však skutečným nepřítelem ve vztahu k přehlížení a podceňování reálného nebezpečí. V zájmu nejen ochrany vlastního života a zdraví je nutné si uvědomovat, že jedinou zákonitostí je nemožnost anticipování konkrétního činu protivníka. Můžeme říci, že překvapivá napadení a případy ze zálohy jsou těmi nejnebezpečnějšími způsoby ohrožení osobní integrity a to zvláště tehdy pokud je v takovýchto případech použito střelných zbraní. Riziko ztráty života se ve své podstatě týká všech služebních zákroků, které musí policista v takovýchto případech použít. Z tohoto důvodu by součástí přípravy do služby měla být racionální teoretickopraktická rekapitulace

činností, které by musel policista uplatnit v případě, že by se do reálně nebezpečné situace dostal a byl by nucen proti útočnickovi použít střelné zbraně.

Je tedy nutné uvědomit si **FAKTORY STŘETNUTÍ**.

Prvním z nich je vzdálenost. Použití střelné zbraně je z 85 proc. uplatněno pod vzdálenost 6 metrů. Největší ztráty na lidských životech bývají však zapříčiněny střelbou ze vzdálenosti kratší než 3 metry, přičemž větší polovina z těchto střetnutí se odehrává ve vzdálenosti 1,5 metru, nebo na dotyk s ozbrojeným útočníkem. Proti výhodám útočníka je možno čelit pouze účinným krytím, vyšší rychlostí a přesností.

Druhým faktorem je čas – doba. Vzájemná střetnutí za použití střelných zbraní jsou náhlými záležitostmi. Ve většině případů se jejich délka trvání pohybuje v rozmezí 2 až 3 sekund. Zde platí pravidlo, že času je vždy nedostatek.

Třetím faktorem je místo. Střetnutí se odehrávají venku ve volném prostoru a uvnitř budov a různých jiných objektů a to v poměru 2,5 : 1,3. K většině střetnutí však dochází na frekventovaných místech, ulicích a parcích. Zvýšené riziko řešení takovéto situace je dáno možností ohrožení nezúčastněných osob, dětí, osob vyhlížejících z oken budov a ostatních zúčastněných policistů. Policista oproti agresorovi zde musí být jednoznačně zodpovědnější.

Čtvrtým faktorem je světlo. Jedná se o velmi důležitý faktor, který je značně opomíjen. Tento samotný značně ovlivňuje výsledek střetnutí. Dva ze tří případů jsou řešeny za šera, či naprosté tmy.

Pátým faktorem jsou samotní útočníci, podezřelé osoby, které použijí střelných zbraní. Je zde jasně prokázáno, že poměr střetnutí za použití střelné zbraně je 40 : 60, kdy podezřelá osoba použije zbraně jako první. Lze říci, že převážná část osob, které použijí při střetu střelné zbraně jsou muži. Většina z nich je ve věku do 30 let. Nemůžeme však z těchto střetnutí vyjímát ženy, mladistvé, nebo straší osoby, i když případy střetnutí s nimi nejsou až tak časté. Podezřelé osoby do 21 let a např. Rómové (ale nejen ti) mnohdy útočí ve skupinách, zatímco straší osoby mají tendenci útočit samostatně. S určitostí lze říci, že přes 60 proc. útočnicků bylo již dříve odsouzeno a z tohoto počtu jich bylo 40 proc. souzeno za násilné trestné činy. Rozdílnost je zde i ve vycvičenosti a to jak v intenzitě, tak i v pravidelnosti. Mnohdy jsou tyto osoby také profesionálně připravené z bojových sportů a své dovednosti dokáží při střetnutí kombinovaně využívat. Z psychologického hlediska můžeme konstatovat, že většina nebezpečných pachatelů si je vědoma toho, že policista nepoužije střelné zbraně jako první. Tento jev je staví do velmi zvýhodňující pozice.

Šestým faktorem jsou používané zbraně. Je důležité si uvědomit, že zbraně útočnicků a útočníci samotní střelbu nejen přijímají, ale také ji opětvují. V reálně nebezpečných situacích probíhají konfrontace za použití střelných zbraní vždy v opačném sledu. Útočník ve většině případů zahajuje střelbu jako první. Navíc mohou být jejich zbraně daleko účinnější, než zbraně policistů. Mohou se vyskytovat samopaly, brokovnice a kulové zbraně různých typů. Také je zde velká škála používaných nábojů s různými účinky. V úvahu musíme brát i tu skutečnost, že může dojít k zastřelení policisty jeho vlastní zbraní a to např. při sevření v davu, nebo při potyčce s protivníkem. Toto nebezpečí je velice reálné. Ze zahraničních zkušeností víme, že takto přišlo o život cca 20 proc. policistů z počtu zastřelených.

Sedmým faktorem je psychický stav, činnost a postoj napadeného policisty. Neboť

v reálně nebezpečné situaci za použití střelné zbraně je nutné vlastní psychický stav přizpůsobit podmínkám předchozích faktorů. Opakovaně je třeba připomínat, že :

- * prosazování zákona je rizikové povolání, které vyžaduje stálou bdělost
- * motivace a důvody k použití zbraně útočником jsou vždy rozdílné
- * fakticky existují morální a psychologické důsledky při použití střelné zbraně, které však musejí být zváženy a vyřešeny již v době, než útok nastane
- * může dojít k situaci, jejímž následkem bude zabití útočníka
- * praktické používání zbraně by mělo předcházet cíleně simulované nacvičování použití zbraně v co nejreálnějších podmínkách a při stresu
- * plánování správných postojů v nebezpečných situacích předem a s dobrou fyzickou a odbornou připraveností
- * správné postavení plánu služebního zákroku
- * uvědomování si, že se vždy jedná o setinosekundové záležitosti

Dále je třeba si uvědomit, že 66 procent policistů přišlo o život jako uniformovaní ve hlídce, nebo v hlídkovém voze, v městské nebo předměstské oblasti. Více než 60 procent bylo ve věku 25 – 40 let s průměrnou délkou služby nad 5 let, přičemž méně než 13 procent sloužilo 1 rok. Dále je třeba zdůraznit, že 27 procent policistů přišlo o život při vzájemném střetnutí za použití střelných zbraní, když znali své útočníky a dopustili se nedostatečné ostražitosti při taktických zásadách zákroku. Způsob myšlení zde však musí být dán specifikací řešeného úkolu.

4. Některá základní SPECIFIKACE POLICEJNÍCH ÚKONU

4.1. Přístup k objektům a jejich prohledávání.

Z policejní praxe známe případy, kdy se policista dostavil na místo, konkrétně ke dveřím budovy (místnosti) a skrze ně byl zastřelen.

Je tedy důležité uvědomit si správný přístup k objektům a při jejich prohledávání, tedy:

- * Správné vyhodnocení situace s ohledem na způsob jejího oznámení – tísňové volání, narušení techniky zabezpečovacího zařízení, či osobní oznámení. To musí být provedeno soustředěně a rychle.
- * Nezbytně izolovat možného ozbrojeného útočníka od nezúčastněných osob.

- * Eliminovat hazardní jednání ozbrojeného útočnicka s ohledem na skutečnost, že nemusí být sám.
- * Volit neočekávaný a nenápadný přístup, či příjezd, který skryje přítomnost policie až do okamžiku, který umožní situaci zvládnout. Jeho dodržení znamená přiblížit se bez světelného a zvukového signálu, bez kvílení pneumatik, se ztlumenou radiostanicí, s vypnutými světly vozidla a to jak venkovními, tak vnitřními. Zde je třeba si také uvědomovat, že zvuk v noci je lépe vnímán, než zvuk ve dne.
- * Po příjezdu je nutné prohlédnout veškerá vozidla parkující poblíž objektu. Provést kontrolu prostoru pod vozidly. Zde je zapotřebí využívat krytí za vozidly, popelnicemi apod. Využívat tmavá pozadí a vyhýbat se místům osvětlených pouličními lampami. Volná prostranství překonávat rychle od krytu ke krytu.
- * Klíčovým faktorem v taktice je očekávání, že útočník se může objevit kdekoliv.
- * Uvědomit si, že případný příjezd před dveře zájmového objektu znamená v podstatě zajet do rizikové zóny, tedy do zóny zabití.
- * Nemůžeme také přehlížet faktory, kterým je např. čich. Ten nás může upozornit na unikající plyn, či přítomnost drog. Dalším z nich je sluch. Osvědčenou zkušeností je postupování beze spěchu, se zastávkami v krytu a vizuální kontrolou prostředí.

Při postupu s dalším policistou, či za součinnosti s dalšími hlídkami je nutné dodržovat tyto pravidla:

1. pokud možno udržovat stále vizuální kontakt
2. předem mít smluvené signály rukama, či baterkou
3. nepohybovat se vedle sebe a současně
4. neosvětlovat druhého policistu
5. nespolehat na to, že druhý policista vnímá vše stejně jako já
6. držená zbraň musí vždy sledovat směr pohledu
7. neopomíjet kontrolovat prostor nade dveřmi
8. v případě použití střelné zbraně ze strany útočnicka skrz dveře střelbu neopětovat, jelikož útočník zde nemusí být sám a mohly by zde být zasaženy nezúčastněné osoby

Největší nebezpečí je okamžik otevření dveří objektu. Zde je třeba usilovat o zodpovězení těchto otázek:

1. jaký je stupeň ohrožení policisty

2. je oznamovatel, či podezřelý ozbrojený
3. kde se nachází
4. je zde předpoklad použití střelné zbraně
5. kdo další je uvnitř
6. jaké je konkrétní postavení osob v objektu
7. je možné vyvolat oznamovatele ven

Je nutné si také uvědomovat, že násilný vstup do objektu je vždy nebezpečný tím, že může stimulovat útočnickovo napětí do takové fáze, že bez přemýšlení použije střelné zbraně.

4.2. Podezřelé a ozbrojené osoby

Jelikož se v otevřeném terénu, či v uzavřených objektech setkáváme s použitím střelných zbraní, je zde nutné také dodržovat určité zásady. Tyto platí zejména při pátrání po ozbrojených osobách, které jsou na útěku a při perlustraci podezřelých osob. Zde je třeba zvýšené pozornosti vůči všem zvláštním způsobům jednání a chování podezřelého. Sestavit si taktický plán (tedy jasně a přesně si vymezit před zákrokem postavení a úkoly). Vždy spolupracovat s dalším členem hlídky. Využívat krytu (strom, sloup, vozidlo), který se na místě nachází. Podezřelého zastavovat výzvou a to zezadu – nejlépe z levé strany, přičemž zastavovací vzdálenost by měla být od 1,5 do 2 metrů. Zde bychom se měli k podezřelému stavět tzv. „ nepistolovou stranou.“ Nedovolit podezřelému pohyb nikam, kde nemůžeme jeho činnost kontrolovat. Neustále sledovat činnost rukou podezřelého, protože **RUCE ZABÍJEJÍ**.

4.3. Zastavování motorových vozidel

Zastavování motorových vozidel je jedním z nejrizikovějších služebních úkonů, které policista podstupuje. Zvláště nebezpečné jsou ty situace, při nichž je pátrání zaměřeno na nebezpečné pachatele násilných trestných činů na útěku, kteří jsou ozbrojeni. Největší nebezpečí spočívá v tom, že nevíme, koho zastavujeme a také, že policistu nemusí ohrožovat vždy jen řidič, ale také spolujezdec. I zde existuje postup při zastavování mot. vozidla v dopravě s předpokladem použití střelné zbraně, a to:

Přibližovat se k vozidlu zezadu s jednou rukou na zbrani a druhou na opasku (odvádí to pozornost)

Klepat na okénko nepistolovou rukou (to jen v případě, že vozidlo stojí a osoby

v něm odpočívají)

V případě identifikace ozbrojeného útočníka hlasitě udílet příkazy (ruce na palubní desku, sevřít ruce, nehýbat se apod.)

Osoby ve vozidle upozornit na to, že pohyb mohou provádět jen na povel a pouze **LEVOU RUKOU**.

Vystupování osádky z vozidla v diktovaném pořadí a přes stranu řidiče (druhá strana skýtá možnost úkrytu a následného útoku, či opětovného útěku)

Dále je nutné uvědomovat si, že se ve vozidle může nacházet rukojmí. V tomto případě je nezbytně nutné, aby v počáteční fázi zákroku byly požadavky únosce plněny. Ohled na rukojmího musí být dodržen, ale jen ve fázi čekání na chybu útočníka. Zde také bývá pravidlem, že řidičem je obvykle vedoucí skupiny (nemusí jím však být). Proto je nutné vždy požadovat, aby řidič při vystoupení z vozidla vzal s sebou klíče ze zapalování.

Pro krizové situace je třeba osvojit si základní způsoby provedení kontroly reálně nebezpečných situací. Jsou to:

1. kontrola světlem
2. kontrola slovem
3. kontrola identifikace policistů
4. užití momentu překvapení
5. překvapení zblízka

Poslední a nedílnou součástí služebních zákroků je taktika použití střelné zbraně. Zde platí: Nevytahuj služební zbraň, pokud nejsi připraven ke střelbě. Znamená to psychicky i takticky. Služební zbraň by měla být připravena k použití vždy v těchto případech:

- * je důvodné podezření, že dojde ke střetnutí s ozbrojeným nebezpečným pachatelem
- * kdy podstupujeme vysoce nebezpečnou a riskantní aktivitu, jako je např. prohledávání objektů
- * máme jakýkoliv závažný důvod obávat se o vlastní bezpečnost a bezpečnost ostatních osob

Je třeba si uvědomovat, že je vysoce riskantní chodit do jasně reálně nebezpečných situací sám, pouze s vlastní palebnou silou. Tyto situace je nutno řešit vždy

v součinnosti s ostatními policisty.

Od tohoto se odvíjí taktika a bojové chování jednotlivce v reálně nebezpečných situacích a konfrontacích s použitím krátkých palných ručních zbraní.

Je nutné vycházet z toho, že použití střelných zbraní je v praxi rychlé a překvapivé. Z toho důvodu je nutné dodržovat určité zásady a plnit je instinktivně a bez otálení ve vlastním provedení.

1. střílet rychle a přesně
2. způsob střelby vybírat s ohledem na vzdálenost cíle
3. překvapivý útok provedený do vzdálenosti cca 7 metrů řešit rychlou střelbou dvěma ranami za sebou
4. na útočníka ve vzdálenosti 7 až 15 metrů použít bojové střelby z úrovně očí s ohledem na přesnost zásahu
5. na delší vzdálenost vždy použít mířenou střelbu a to obouruč
6. umožní li to prostředí a situace, využít vždy okamžitého krytí za překážkami
7. poskytnou útočníkovi co nejmenší možnost zásahu
8. zpožděná reakce, nerozhodnost, zábrany etického rázu nebo nedostatečná sebedůvěra znamenají zvýšené riziko střetu a jeho neúspěch
9. nepouštět útočníka ze zřetele, neotáčet se k němu zády, nesnažit se utéct, i když jen při vyhledávání krytu. Je to hrubá chyba, která může stát lidský život

4.4. Poutání podezřelých osob

5. Psychologická příprava pro konfliktní situace

V současnosti se neustále zvyšuje počet útoků se zbraní, kde je na předním místě použití nože proti policistovi. Můžeme se vžít do následující situace:

Vstoupíte do místnosti, např. Restaurace a najednou se Vám před obličejem mihne nůž. Ten velice snadno upoutá vaši pozornost. Ve skutečnosti je však známkou toho, že nemáte všechen prostor před sebou dokonale pokrytý tak jak je potřeba. Z tohoto je zcela patrné, že když se již situace vyhroť tak, že se tasí zbraně, bývají následky dost

ošklivé. Nemocnice, s největší pravděpodobností vážná zranění, zmrzačení. Márnice, vězení. Zločinec s citovými deficity, který je schopen zabít pro dvě stě korun se s ničím nevyrovnává. Pro něj to může být i docela sranda. Vzhledem k mimořádnosti takovéto situace se projevuje takřka u všech – šok z toho co se stalo. Následuje intrapersonální konflikt a věty v podvědomí: „JÁ SLUŠNÝ ČLOVĚK JSEM ZABIL.“ Následují konflikty interpersonální „ TY JSI TEN, CO NĚKOHO ZRANIL, ZABIL.“ Těchto případů není mnoho v porovnání s těmi, kteří nic takového nezažili. Je zde však neustálá reálná hrozba toho, že budeme nuceni bránit holý život i za cenu života toho, kdo o něj usiluje.

Každá situace, do které policisté vstupují při plnění svých služebních povinností a úkolů je konfliktní, nebo alespoň konfliktní potencionálně. V žádném případě však toto neznamená, že každá situace se musí řešit použitím násilí. Pokud však bude policista k situaci přistupovat jako k situaci nekonfliktní a vznikající konflikt včas nerozpozná, stane se pak velice často, že pro něj nekonfliktní situace se stane situací bojovou, kdy mu půjde o život.

Všeobecně však o záluždnosti policejní profese ví každý déle sloužící policista své. Nejen z psychologického hlediska můžeme říci, že zastřelit člověka v dobách míru, kdy válečné konflikty jsou tisíce kilometrů vzdáleny, můžeme říci z pracovních důvodů, není pro většinu policistů událostí běžnou. Otřes psychiky tak lze pokládat za zcela normální jev. Krizové situace si můžeme rozdělit do tří základních skupin:

1. Extrémní, tedy nenormální situace – policista má problémy se svými zážitky z míst pracovat, nebo je zpracovávat. Konkrétně jde o zákroky na místě vražd, katastrof, velkých neštěstí.
2. Exponované situace – tyto jsou pro mentální zpracování policistou velice nesnadnou záležitostí. Zde se prosazují individuální momenty. Tyto mohou odstartovat emocionální potíže, avšak nemusí také vyvolat žádné psychické problémy. Zde se může jednat o použití střelné zbraně policistou, smrt kolegy ve službě, tragické dopravní nehody.
3. Stresové, tedy náročné situace – zde je minimální riziko vážných psychických odezev. Jedná se o jakési tíživé, stále živé vzpomínky na určité vypjaté situace. Jsou to především tzv. osobní pomníčky – výsledky dětských pachatelů, jízda se zapnutým majákem a následnou havárií.

Je také nutné si uvědomit, že stresující a traumatizující situace patří zcela

neoddělitelně k výkonu policejní profese. Policisté se s nimi setkávají také tam, kde žádná odborná pomoc není. Zde však proti policistovi stojí i tzv. policejní mýtus: neprojevít slabost a pohnutí ani v situacích, které každým normálním člověkem zatřesou.

6. Empirická část

Závěr:

Základním cílem této práce je pomoci omezit neustálý vzestup a brutalitu útoků pachatelů nejrůznějších trestných činů na policisty, proti nimž policisté zasahují. Obsahuje doporučené a v praxi vyzkoušené aktivní taktické postupy při základních policejních úkolech se snahou co nejvíce zabezpečit život zasahujícího policisty a osob, které se na místě nacházejí. Poukazuje na důležitost správného výcviku strážců zákona velených do přímého výkonu služby. Je zaměřena na pochopení a zvládnutí taktické stránky služebních zákroků. Nezabývá se teoriemi, ani spekulativními úvahami. Zabývá se především tím, co je účinné při střetnutí se zločinem. Nedílnou cílovou součástí práce je příprava těchto jedinců tak, aby byli schopni odpovědně a kvalifikovaně plnit své role. Přínos této práce spočívá ve zviditelnění problému nedostatečné připravenosti policistů, kdy předáním poznatků a vědomostí, pro ně v přirozeném, tedy pracovním prostředí můžeme docílit zejména toho, aby se ti, kteří chrání lidské životy a zdraví, také živí a zdraví vraceli zpět, ke svým rodinám.

Příloha č. 12

Příloha č. 11

Příloha č. 10

Příloha č. 9

Příloha č. 7

Rozhovor s osobou odsouzenou za několik trestných činů. Naposled ve výkonu trestu odnětí svobody za loupežné přepadení, nedovolené ozbrojování a útok na veřejného činitele.

Otázka: Za co jsi naposledy seděl?

Odpověď: Dyt' to víš, za elpíčko.

Otázka: No ona to nebyla jenom loupež, že jo? Co se vůbec tenkrát stalo?

Odpověď: No, já předtím vždycky seděl jenom za vloupačky a dvakrát za ublížení na zdraví, ale to jsem udělal, když jsem byl vopilej. Naposled jsem udělal jednu trafikku. Z jedné předchozí loupáčky, kterou jsem si už odseděl předtím, jsem měl schovanou bouchačku. Tak jak jsem furt viděl v televizi, jak přepadaj benzínky, tak jsem si řek, že benzínka je o ničem. Je tam moc lidí, jede to nonstop. Tak jsem si vyhlídl jednu, která zavírala až v deset večer. Říkal jsem si, že tam budou mít prachů stejně jak na čerpačce, akorát, že je nedávaj do trezoru. Tak jsem tam prostě přišel, vytáhl krochnu a sebral prachy.

Otázka: Když jsi měl tu zbraň, co to bylo zač? A střílel bys?

Odpověď: Já nevím co to bylo za bouchačku. Já se v tom nevyznám. Víím, že to byla pistole. Zásobník byl plnej od tý doby, co jsem ji štípl. Jestli bych střílel? Nevím. Střílet jsem po nikom nechtěl. Ani to neumím. Dyt' já nebyl ani na vojně.

Otázka: Proč ti teda nadělili útok na veřejného činitele?

Odpověď: No to bylo tak. Když jsem vybral tu trafikku, tak jsem vylezl ven a oni jeli jak na potvoru okolo. Z trafiky vylítla ta ženská a řvala jak potrefená husa. Tak jsem zdrhal a oni zdrhali za mnou. Pak jsem vlítl do takovýho starýho baráku, byl vybydlenej. Chtěl jsem zdrhnout druhou stranou, ale oni byli furt za mnou.

Otázka: To ale není útok na policisty?

Odpověď: No to ne, já jak jsem zdrhal, tak už jsem nevěděl kudyma kam, tak jsem vytáhl tu pistoli a střílel jim nad hlavu do zdi.

Otázka: Co se stalo potom?

Odpověď: Pak se vod nich ozvala kanonáda jako prase. Strašně jsem se bál, že mě zastřeje. Ale fakt jsem je nechtěl trefit. Myslel jsem, že dostanou strach a nechaj mě bejt.

Otázka: No jde vidět, že tě nenechali. Co bylo pak?

Odpověď: No, já jsem tu pistoli vhodil, jak chtěli. Když mě chtěli dát železa, tak jsem si řek, že ten, co mě poutá, je vo dost menší, než já, že mu dám pěstí a pak zdrhnu.

Otázka: Víš, že jsi neutekl. To jsi to rozmyslel?

Odpověď: No, nerozmyslel. Jak mě chytil za ruku, že mi dá ty železa, tak jsem mu dal pumelici, že se svalil. Chtěl jsem ho překročit a brát kramle, ale ten druhý zase vystřelil. Pak jsem sebou plácl na zem a oni mě spoutali. Když ten druhý polda vystřelil, tak mi hnedka docvaklo, že to myslí vážně.

Otázka: Udělal bys to ještě někdy?

Odpověď: No, nějakou dobu se známe, tak víš, že s čorkama nějak nemůžu přestat. Ale bouchačku bych už do ruky nevezal. No a na poldu bych už taky nešel. To víš, zavřít můžou, pustit musej, ale vodbouchnout bych se nenechal. Když pro mě příjdou, tak jdu v klidu. Je to, už tak nějak, riziko podnikání.

Otázka: Tak tě to poučilo, ale krást neodnaučilo, že?

Odpověď: To jo, proti poldovi bych už nešel, to je fakt. No, ale znám nějaký týpky v báni, kteří na poldy trénujou. Ale to je spíš na bitky v hospodě. Neseším s těma, kteří vraždí.

Otázka: Jak jsou připraveni na ty bitky?

Odpověď: No, řek bych, že líp než většina poldů. Ono, většina z těch, co znám, se buď válí na gauči, nebo spíš hraje nějaký fotbal, než aby boxovalo. Voni si to asi neuvědomujou, ale jak říkáš ty, tam, kde dřív padla facka, tam se tahá nůž. Tam kde se tahal nůž se tahá pistole. Ono se to nějak přiosťruje. Asi je taková doba.

Tak ti děkuji za odpovědi.

Příloha č. 3

Vážená policistko, vážený policisto,

Předkládám Vám tento dotazník a žádám Vás o jeho vyplnění. V současnosti pracuji na diplomové práci s názvem „**Příprava policistů ke zvládnání krizových situací**“ a tento dotazník bude sloužit výhradně jako součást části této diplomové práce. Dotazník je plně anonymní.

Předem děkuji za spolupráci a pomoc.

Bc. Pavel Ausfíř

1. Kolik je Vám let? _____
2. Jak dlouho pracujete u Pořádkové policie České republiky _____
3. Cca kolik hodin týdně věnujete fyzické přípravě? _____
4. Provozujete nějaký sport? Ano - Ne
5. Jaký druh sportu provozujete? _____
6. Setkal jste se při služebních zákrocích s agresivitou podezřelých? Ano - Ne
7. Setkal jste se při služebních zákrocích s verbální agresivitou podezřelých? Ano - Ne
8. Setkal jste se při služebních zákrocích s fyzickou agresivitou podezřelých? Ano - Ne
9. Setkal jste se při služebních zákrocích s agresivitou podezřelých spojenou s ničením majetku? Ano - Ne
10. Bylo proti Vám použito pachatelem fyzického násilí? Ano - Ne
11. V případě, že bylo, kolikrát? _____
12. Byl jste při provádění služebního zákroku zraněn? Ano - Ne
13. V případě, že byl, kolikrát? _____
14. Dotýká se Vás osobně fyzický kontakt s násilníkem, nebo toto berete jako běžnou policejní práci?
 - a) ano, dotýká
 - b) spíše ano, dotýká
 - c) spíše ne, nedotýká
 - d) ne, nedotýká

15. Jste schopen zasahovat vždy s chladnou hlavou? Ano - Ne
16. Jste spokojen s taktickou služební přípravou u Policie České republiky? Ano - Ne
17. Jste spokojen s fyzickou připraveností Vaší osoby? Ano - Ne
18. Měla by se zvýšit frekvence taktických výcviků?
- a) ano
 - b) ne – měla by zůstat stejná
 - c) ne – taktický výcvik je zbytečný
19. Měla by se zvýšit frekvence fyzické přípravy?
- a) ano
 - b) ne – měla by zůstat stejná
 - c) ne – fyzická příprava je zbytečná
20. Použil jste někdy při služebním zákroku zbraň? Ano - Ne
21. V případě, že ano, kolikrát? _____
22. Byla proti Vám při služebním zákroku použita zbraň? Ano - Ne
23. V případě, že byla, kolikrát? _____
24. O jakou zbraň se jednalo? _____
25. Jste, dle Vašeho názoru dostatečně vybaven služebními prostředky ke služebním zákrokům?
- a) ano
 - b) ne
 - c) ne – vybavuji se sám

* nehodící škrtněte.

Příloha č. 2

Vážená policistko, vážený policisto,

Předkládám Vám tento dotazník a žádám Vás o jeho vyplnění. V současnosti pracuji na diplomové práci s názvem „**Příprava policistů ke zvládnání krizových situací**“ a tento dotazník bude sloužit výhradně jako součást části této diplomové práce. Dotazník je plně anonymní.

Předem děkuji za spolupráci a pomoc.

Bc. Pavel Ausfícír

1. Kolik je Vám let? _____
2. Jak dlouho pracujete u Pořádkové policie České republiky _____
3. Cca kolik hodin týdně věnujete fyzické přípravě? _____
4. Provozujete nějaký sport? Ano - Ne
5. Jaký druh sportu provozujete? _____
6. Setkal jste se při služebních zákrocích s agresivitou podezřelých? Ano - Ne
7. Setkal jste se při služebních zákrocích s verbální agresivitou podezřelých? Ano - Ne
8. Setkal jste se při služebních zákrocích s fyzickou agresivitou podezřelých? Ano - Ne
9. Setkal jste se při služebních zákrocích s agresivitou podezřelých spojenou s ničením majetku? Ano - Ne
10. Bylo proti Vám použito pachatelem fyzického násilí? Ano - Ne
11. V případě, že bylo, kolikrát? _____
12. Byl jste při provádění služebního zákroku zraněn? Ano - Ne
13. V případě, že byl, kolikrát? _____
14. Dotýká se Vás osobně fyzický kontakt s násilníkem, nebo toto berete jako běžnou policejní práci?
 - a) ano, dotýká
 - b) spíše ano, dotýká
 - c) spíše ne, nedotýká
 - d) ne, nedotýká

15. Jste schopen zasahovat vždy s chladnou hlavou? Ano - Ne
16. Jste spokojen s taktickou služební přípravou u Policie České republiky? Ano - Ne
17. Jste spokojen s fyzickou připraveností Vaší osoby? Ano - Ne
18. Měla by se zvýšit frekvence taktických výcviků?
- a) ano
 - b) ne – měla by zůstat stejná
 - c) ne – taktický výcvik je zbytečný
19. Měla by se zvýšit frekvence fyzické přípravy?
- a) ano
 - b) ne – měla by zůstat stejná
 - c) ne – fyzická příprava je zbytečná
20. Použil jste někdy při služebním zákroku zbraň? Ano - Ne
21. V případě, že ano, kolikrát? _____
22. Byla proti Vám při služebním zákroku použita zbraň? Ano - Ne
23. V případě, že byla, kolikrát? _____
24. O jakou zbraň se jednalo? _____
25. Jste, dle Vašeho názoru dostatečně vybaven služebními prostředky ke služebním zákrokům?
- a) ano
 - b) ne
 - c) ne – vybavuji se sám

* nehodící škrtněte.